

סֵעֶרֶת הָעוֹפּוֹת

הַקָּצֵר חֵלֶק ב'

עַל הָעוֹף בְּרֵאקל

← מכתב מהרב אמיתי בן דוד - מח"ס הנפלא 'שיחת חולין'
עמ"ס חולין [גם נתן שיעור ארוך לשוחטים על כל ענין של הבראקל].

← מכתב מהרב קפלן שליט"א

לרב משה בראנדסדורפר

← מכתב חדש מא' מגאוני בני ברק

ל'הרב אברהם דוב לייטמנאוויטש

← דעת התורה מהגאון ר' נסים קרליין שליט"א

← פסקו הברורה של הגר"ש וואזנער זצ"ל

← מכתב מהרב משה שאול קליין

← מכתב מהרב משה זאב זארגער

← מכתב מהרב שלמה יהודה הירש

❖ עדיות מרבנים ושוחטים

❖ ועוד

מהדורה קמא

ר"ח אלול תשע"ז לפ"ק

בשרות העופות

7686401@gmail.com

אמתי בן-דוד
בית מדרש בכורי יוסף
הבורת חולין ובכורות, והדאית בשירות הבשר
בבית הכנסת שארית יוסף
ע"ש ר' בכור יוסף בן דוד ז"ל
רחוב הרב סורוצקין 24, ירושלים
מל. 053-3180967 Revoclim@neto.net.il זא"ל (כסדר)

בסייד, ירושלים עיר"ק ת"ו, י"ח באדר ב', יום ב' לסדר 'את אלה מחם תאכלו' תשע"ו

מכתב תמיכה ותהילה

לכבוד מעלת מוזי הרבים, גיבורים לעמוד בפרצות הכשרות על משמר טהרת שולחן ישראל
חברי אגודת מסורת טהלת עופות תכב"ץ, בני-ברק יע"א

זה קרוב למאתיים שנה מובאים ממרחקים ממזרח וממערב, מיני תרנגולים בעלי שינויים באבריהם ובתוארם, וכבר אז היתה כל הגולה כמדורות אש עת נחלקו בהם גדולי הדור ההוא, האם שייכים למין התרנגול שיש לנו מסורת עליו, או שזקוקים למסורת בפני עצמה כפי שהצריכו חכמינו הפוסקים לכל עוף חדש הבא לפנינו (ראה שו"ע יו"ד סי' פב ודרכי תשובה שם). ובמשך כל השנים הללו, מגדלי העופות וחכמי הטבע המשיכו לערב ולהכליא את מיני התרנגולים הקרובים והרחוקים, עד שכבר בזמנו של הרב ערוה"ש כתב (בהלכות כלאים סי' רצ"ז [ב] סעיף ט, והובא בדרך אמונה הלכות כלאים פ"ט סי' לו) שנתערבו בתרנגולות שלנו והרי הן כמין אחד.

ובימינו ממשיכים בהכלאות לשם השבחת הבשר והביצים, ושכללו את השיטות גם באופן מלאכותי שיכול להניב תוצאות אפילו מבעלי חיים אחרים הטמא והטהור יחדיו, ואין אתנו יודע עד מה, ומי ילד לי את אלה, כי עושים במחשך מעשיהם ואין מי שיאמר למשחית הרף.

והנה קמו ונתעודדו תלמידי חכמים יראי חטא ויצאו לחפש ברחבי תבל אחר עופות שלא עלה עליהם עול ההכלאות, ויגעו ומצאו בארץ צפון בכפרים הנידחים שבמדינת בלגיה, את מין התרנגול היפה הקרוי **בראקל**, שעד כמה שידעתי אנשי דורנו מגעת, נשמר טוהר מינו על ידי מגדליו בקפדנות ובדקדוק, ומשמרים מין זה כבר למעלה ממאה שנה כדי לחזות ביופיו, ומשגיחים המגדלים ומקפידים זה על זה שלא להכליא כדי שלא תשנה צורתו, ורגליים לדבר וניכרים דברי אמת שאין אומן מרע אומנותו, ועוף זה לא נתערב עם שונים, ובמשפחתו לא נתערב זר לפחות עד קרוב לזמן שבו החלו להביא העופות השונים ממקומות רחוקים.

והראוני את התרנגולים הללו, מהזן הקרוי **סילבר בראקל** שנוצות גופו משובצות בפסי שחור ולבן וצוארו כולו לבן, ומהזן הקרוי **גולדן בראקל** שנוצות גופו משובצות בפסים בצבעי זהב וחום וצוארו כולו זהוב, וראיתי שיש בהם סימני התרנגול שמנו חז"ל והפוסקים. בפרט מה שאמר על קול הזכר (ברכות סי' ע"ב ועירובין ע' ע"ב ויומא כא ע"א), וקול הנקבה (שמ"ר ט' ו, תדב"א פ"ל), ועל שלשת הצבעים המצויים בנוצותיו (ע"ז יד ע"ב), ועל חתנותו (ביצה כה ע"ב ושבט ע"ב ושמ"ר מב ט' ושח"ר ד' יח), ועל נוקיו (ב"ק יז ע"ב ופיהמ"ש להרמב"ם פ"ב מ"א), ועל ביציו (שבט ל ע"ב ודף פט ע"ב ובכורות ח ע"א), ועל כרבותו (שבט קי ע"ב), ועל אכילתו (יומא ע"ב), ועל מזונו (ב"ק פב ע"ב), ועל צואתו (שבט קכא ע"ב), ועל כנפיו (ב"ב צט ע"א ורשב"ם ורמ"ה, תנחומא תוריע ח), ועל רגליו (במד"ר יט ג), ועל אצבעותיו (רמב"ן חולין סב ע"ב), ועל דירתו (ב"ב יא ע"ב, שבת קמו ע"א ופי' הר"ח), ועל מקום לינתו (שבט לה ע"ב ורש"י ודף ע"ב ע"ב), ועל שכחות גידולו בבית האדם (רא"ש יומא פ"ח כג). ומה שערערו קצת מהלומדים על צבע הרגליים, נראה שאין בזה שום ריעותא, שלא מצאנו דיון בצבע הרגליים אלא רק באווזות ושו"ת האלף לך שלמה יו"ד סי' קלז וביוני בר (שו"ת אבני צדק מסינעט יו"ד סי' כט).

וכן ניתחתי את גופו ובחנתי את איבריו, וראיתי שהם ממש כתואר איברי התרנגול שתיארו חז"ל, וכתואר איברי העוף המוכרים לנו. ולא מצאתי בהם מהטריפות המצויות בעופות שלנו (ריאותיו נראו בריאות מאד, וצומת הגידים שלו היה חזק ביותר, וגבעול הסבור במעיו היה סגור היטב).

ולפיכך ראוי והגון ליראי השם להתחיל לגדל מין זה גם בשאר ארצות לצורך אכילת בשר ולהטלת ביצים. וכמובן צריך להמשיך לשמור ולהשגיח היטב שלא יערבו בו מעתה מינים וחומרים אחרים, וכן לשים לב לשינויים העלולים לחול בו לאחר שיתרגל לתנאי הגידול בארצות אלו ויתחיל גידולו להיות תעשייתי והמוני (שהרי המגדלים המסחריים ירצו לפטמו במהירות ולזרז הטלת ביציו).

החותם בתפילה ובצפייה לעתיד

אמתי בן-דוד

היכל הוראה

ירושלים

מוסדות של רבני ישראל

פרק הנה"ק רבני מאיר בראנדסדארפער

בעל "קנה בשם"

טלפק. 03-5333775

רח' המלך 3, ירושלים

יום רביעי י"ז שבט תשפ"א

מס' 1

גילוי דעת

לאחר שנתפרסם בשער בת רבים אודות תקנה חדש שהובא מעבר לים הנקרא "בראקלי" קודם מכסה שוחטים שחם חטים לעופות שקדשו לפני קשרות שנים וכל דבריהם הם על צבע הנוצות והעלימו מן הרבנים וכן הציבור שיש לקנה זה כסה שיניים מבחיץ ומכפנים שודאי מחייבים מסורת.

ושעור הוא שקדוהם אין לה שום תוקף כמבואר בתוספות (בריתות יב ק"ב תורה לא נחמינתי) (נשיא תלמוד) המשתעבדות היה על מילתא ולא רשיא עליה לא מהני וע"ז כתב המהר"ם שיק (בתשובה י"ד סף ס"ט ע"א) דנרז דחתם לא קי"ל בן מ"ב בנידון של מסורת תקנה דיישינן לדברי התוס' ולא בסנינן על העדות (על העבר) דשוב אין לנו מסורת. ומעתה אי אפשר לקבל קדוהם כלל, וביותר שכסה זכרה שוחטים ותיקים בארזות אומרים כנגדם שמעולם לא בא לידם קנה כזה.

ובין שכן קנה זה אין לנו עליו שום מסורת כלל כמו שהארכתי כבר במכתבי (א"ח ש"כ תמוז ת"א ש"א). בודאי אין להעלותו על שולחנם של בני ישראל ככל קנה טמא תימן אגרות משה (י"ד ח"א סי' לו במ"ג תשובה), ואלו שכבר נמשלו באכילתו חייבים להנעיל את חבליהם וכן חריתו למעשה (ע"ן דרכי סי' כ"ב א"ח א).

ובאן המקום למחות על המעשה אשר לא יעשה שעשו העסקנים שרק אחרי שעשו מעשיהם במחשבים והשקיעו ה"ן עתה קודם ששאלו את פי הרבנים באים עתה בטענה שהכל על מנינם של ישראל.

ה"ח באתי על החתום

נקודות למחשבה בענין העופות הנקרא 'בראקל' והעופות המצויים

לאור המכתב שיצא על ידי הרה"ג ר' משה בראנדסדארפער שליט"א ומצד שני יצא מכתבים מהגאונים להחזיר המסורת של העוף הבראקל ולחששות העופות הנאכלים כהיום לכן נכנס אליו אברך לברר הענין ולעמוד על אמיתת הדברים וכאן אנו מביאים השאלות והתשובות על המכתב שנתפרסם הבאנו הציטוט של המכתב (ע"י הדגשה) שעליה נשאלו השאלות

וזה לשונו במכתב:

ורק אלו המביאים טוענים שהוא עוף טהור על פי הכרתם בבחינת כזה ראה וקדש וכו':

שאלה: האם חקרת לפני שכתבת דברים אלו? הידעת שהגאון הגדול ר' משה ז. זארגער שליט"א מעיד שאלו העופות אכלו אבותינו ואבות אבותינו לפני שנכנס העוף המוכלא והמורקב.

וכך מעיד הגאון הגדול ר' מ.ש. קליין שליט"א בשם רבו בעל שבט הלוי זצ"ל וגם יש כמה שוחטים שמעידים כך.

תשובה: לא ידעתי.

שאלה: אם כן למה אינך כותב תשובת חזרה שלא ידעת.

תשובה: לאף אחד אינו מעניין מהפסק שלי ואיה"נ תלך לבי"ד ויתירו לך את העוף (א"כ למה כתבת תשובה כלל).

ועתה במעשיהם פועלים נגד הגמ' מפורשת וכו':

הכל כנ"ל שלא ידע מהעדות של הגאונים הנ"ל שלא ידע כלל מי הם המעידים על המסורת ולמה.

ועיין בחכמת אדם וכו':

שאלה: עיין שם בחכמת אדם שכתב בשם הפרי חדש (בשם מהר" סג"ל) והבא להעיד מסורת חדשה על עוף נכרי שאין מכירין אותו יצטרך שיהא בר סמכא ומעיד על אנשי מדינה אחרת שהוא מנהג פשוט שם לאכלו או שהוא מקובל מפי אדם גדול וכדאי לסמוך על עדותו דודאי דייק שפיר וכו' עכ"ל.

לענייני ששני פוסקי הדור מעידים שזהו העוף שאכלו אותו אבותינו ואבות אבותינו א"כ ודאי אפשר לסמוך עליהם ולאכלו.

תשובה: כנ"ל שאף אחד אינו מעניין לו מהפסק שלי ובנו השיב שהחכמת אדם לא איירי אלא במקום שאין אחרים שאומרים שלא זוכרים אבל כאן שהרה"ג ר' מ. ז. ז. שליט"א אומר שגם כאן היו אוכלים אותו והרי יש כמה שוחטים בא"י (יהודה הכהן רוזנפלד דוב פרידמן שמעון שפיצר שמעון ז. זייבלד) שאינם זוכרים את זה העוף שודאי שאם היה זה העוף היו שוחטים אותו והיו זוכרים א"כ אי אפשר לסמוך ולאכלו וצ"ע מהיכן לקח דין חדש זה (וגם צריך לברר האם לא בלבלו את השוחטים...) וכן הרי מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל העיד שהיו אוכלים אותו בחו"ל.

שאלה: הרי יהודה הכהן רוזנפלד זוכר את העוף כשהוא קטן

ולא זוכר העוף כשהוא גדול עם שערות (ואולי גם שאר השוחטים אם היו מראים להם היותר קטן היו זוכרים וכך היה).

תשובה: השיב בנו הרה"ג ר' ש. ע. ב. שאם היו אוכלים את העוף ודאי שהיה זוכרים גם את הגדול (פסק). (ואולי כבודו לא הראה להם כלל את העוף הגדול אלא עוף אחרת).

שאלה: הרי יש כמה שוחטים שכן זוכרים את זה העוף.

תשובה: השיב בנו שאין יודע מזה.

שהם משונים בתוארם בעופות המצויים בינינו וכו':

שאלה: הרי המצויים בינינו הם אחר תערובת הכלאות ובמחילת כבוד תורתך האם אתה זוכר כלל את העופות שהיו קודם ההכלאות והאם יש בכחך כלל להתערב בזו השאלה.

תשובה: לא ענה תשובה על זה.

ורק בעוף המקובל אצלנו מדור דור וכו':

לענייני מעידים פוסקי הדור וזקני השוחטים שזהו העוף שהיה מקובל אצלנו מדור דור לפני ההכלאות.

ואין עליהם מסורת וכו':

הכל כנ"ל שלא ידע מהעדות של הגאונים הנ"ל שלא ידע כלל מי הם המתירים ולמה.

שאלה: אחר שנודע לנו מדברי הגאונים הנ"ל אין כאן מקום לאסור ואם כן יכתוב כבודו תשובה שהוא מותר או על כל פנים שאפשר שהוא מותר וצריך לברר עוד.

תשובה: כנ"ל שלאף אחד אינו מעניין מהפסק שלי ואיה"נ תלך לבי"ד ויתירו לך את העוף ואולי תכתוב אתה בשוב הדעת שהוא מותר ולמה ויחתמו הפוסקים הנ"ל ואני גם יחתום.

שאלה: א"כ למה נחכה נכתוב עכשיו תשובה.

תשובה: כנ"ל שלאף אחד אינו מעניין מהפסק שלי ואיה"נ תלך לבי"ד ויתירו לך את העוף ועוד ענה שהוא כתב תשובה על עופות שאינם ממסורת ואם אתה טוען שאלו העופות ממסורת איה"נ אין כאן שני צדדים ועל זה כבר יצא המכתבים של הגאונים הנ"ל ובנו השיב עוד שיהודה מ. ד. פאלאטשעק אמר בשם הרה"ג ר' מ. ז. ז. ש. שלא ראה את הרגליים השחורות (אגב צ"ע איפה הם שחורות) ודלא כמו שכתב במכתבו שהכיר בצורת הרגלים והשוקיים וכו'.

שאלה: א"כ ניתי ונשאל לו ואם יאמר שכן מכיר הכל יכתוב כבודו שהוא מותר.

תשובה: השיב בנו שהשוחטים אינם זוכרים את העוף וכו'.

מ"מ יש חשש (בעוף הנאכל) שאולי במשך הדורות הכליאו נקבות טהורות שיש עליהן מסורת עם עופות זכרים שיש ספק על המסורת שלהם וכו'.

שאלה: האם אתה יודע שהגויים העובדים בהכלאות מערבים כל תקופה עוף אחרת ואפשר שגם הנקבה של העופות שלנו הם טמאים וא"כ אסור בודאי לאכלם (כמו שכתבו הרבנים נ"ע בתשובותיהם) ועכ"פ מידי ספק לא יצא ואם אתמול היה מותר אינו ראיה שהיום זה מותר שהרי משנים את זה כל תקופה ואנו תלויים בבתי החרושת.

תשובה: שכלל לא נכנס להתיר את העוף הנאכל היום וגם הוא סובר שאסורים משום הזריקות ולא בא כלל להתיר את העופות הנאכלים אלא לאסור החדש.

שאלה: א"כ למה כתבת שהוא מותר.

תשובה: איה"נ תכתוב הערה בתוך התשובה שלי שבהיום נשתנה ואיני יודע אם הוא מותר.

שאלה: א"כ שכבודו יכתוב שלא ידע.

תשובה: לא השיב כלום.

שאין שום חשש בזה וכו'.

עיין תשובת מרן הגר"י פיישר שהוא בדיעבד ובודאי מצוה לתקן שיהיה עוף כשר ודאי.

שמסורת ביד כל ישראל לאכלם מדור דור וכו'.

שאלה: הרי אין בידינו העופות ורק מגדלים אותם בבתי חרושת ומשחקים אתם בכל אוות לבם בלי שום מפריע ואי אפשר לידע אם האב והאם הזכר והנקבה הם כשרים או טמאים מדאורייתא או עכ"פ מדרבנן שאין להם מסורת והרי העסקנים שעסקו בזה מעידים שבמקום ההכלאות נמצאים הרבה עופות שאין להם מסורת ונראים טמאים מדאורייתא.

ועל העופות הנאכלים כהיום מעידים הרבה אנשים שנשתנה הרבה ממה שהיה הן בצורתן והן בצורתן גדילתן שהשוקיים יותר גדולים והרגלים קטנים יותר ואינם קופצים כלל והן בצורת התנהגותן למבינים והן גדילים מהר תוך ששה שבועות ועוד שינויים כידוע למבינים.

ולמעשה משום הא גופא ומשום כל תשובתו הנ"ל שאין אוכלים עופות בלא מסורת הרבה מדקדקים אינם אוכלים עופות הנמצא בשוק רק העופות הנ"ל הנקרא בראקיל שיש לה מסורת כנ"ל.

תשובה: אה"נ אני מעודד מי שאינו אוכל העופות המצוי היום בשוק ולא באתי כלל להתיר את העופות הנאכלים אלא לאסור החדש (וצ"ע האיך כתב שהוא מותר).

באמת אחרי התבוננות וכו'.

כנ"ל שלא ידע מהעדות של הגאונים הנ"ל שלא ידע כלל מי הם המתירים ולמה.

אבל אין עליהם מסורת מדויקת וכו'.

כבר כתבנו משום הא גופא לא רוצים לאכול העוף הקיים היום בשוק רק הבראקיל עוף שהובא מחו"ל בדמים תרתי משמע.

חזינן להדיא דוקא מסורת שהוקבע על פי בני תורה ות"ח שנהגו במקומה וכו'.

שאלה: לבנו האם יודע שיש מדקדקים ואנשי מעשה שכבר עשרות שנים אוכלים אותו על פי דעת מרן הגר"ש ואזנר זצ"ל ובית דינו והרב מ. ז. ז. ש.

תשובה: אינו יודע מהעדות של הגאונים הנ"ל שלא ידע כלל מי הם המתירים ולמה ושיש הנוהגים לאכלו על פי דבריהם.

שהרי עוף זה אינו דומה כלל לעוף בלאדי וכו'.

שאלה: שימחול לי כבוד תורתו הרי אינך זוכר כלל את העוף הבלאדי לפני ההכלאות שהרי זה היה לפני חמישים שנה ויותר ואי אפשר לך להכיר אותו במציאות וא"כ נמצא שאתה מביא ראיה לאסור העוף המסורת מכח העוף שאתה מכיר לאחר התערובת של ההכלאות.

תשובה: לא השיב ע"ז כלום.

התנהגותו בקפיצות יותר מהתרנגול בלאדי שלנו וכו'.

שאלה: הרי כל האנשים המבגורים הזוכרים את העופות לפני ההכלאות או בתחילת כניסת ההכלאות מעידים שהתרנגולים הנאכלים אז בשעתם היו מתנהגים בקפיצות לא פחות מהבראקיל וכהיום אחר ההכלאות אין יכולים לקפוץ נמצא שאתה מביא ראיה לאסור העוף המסורת מכח העוף שאתה מכיר לאחר התערובת של ההכלאות.

תשובה: לא השיב ע"ז כלום.

והתנהגותו בקפיצות גבוהות וכו' שזה סימן לדורס וכו'.

וצ"ע מהיכן לקח זאת.

ואחר שאסרו את המותר וכו'.

כבר הודה שלא דייק בזה ואינו יודע אם מותר כלל.

ובודאי שאין שום אפשרות למצוא עוף חדש וכו'.

כבר נתבאר שלא ידע מהעדות של הגאונים הנ"ל שלא ידע כלל מי הם המתירים ולמה.

לכבוד הרה"ג ר' שלמה ציפער שליט"א

ראיתי מכתב מהרב ברנסדורפר שליט"א בענין התרנגול שנקרא בראקל וראיתי שטעה מן הקצה לקצה והנני מעלה על הכתב, בס"ד.

- (א) מה שהתחיל וכתב שנתפרסם בשער בת רבים אודות העוף "החדש" שהובא מעבר לים כבר טעה מאד בתחילת דבריו שהרי מרנן ורבנן גדולי הדור הגר"ש וואזנר זצ"ל ויבלח"ט הגר"נ קרליץ שליט"א העידו שאדרבא זהו התרנגול הרגיל שאכלוהו כל ישראל בכל תפוצות ישראל. אלא שהצעירים רגילים רק לעופות של בתי חרושת המפוקפקים ואע"פ שדברי מרנן גדולי הדור אינם צריכים חיזוק מ"מ שלא ליתן פ"פ גבו עדות מזקני השוחטים שזהו התרנגול הרגיל שהיו אוכלים עד שהתחילו לאכול מהעופות של המשחטות ונמצא שזה אינו "העוף החדש" אלא העוף שאכלוהו בכל תפוצות ישראל מדור דור ולפלא שמתעסק בענין זה ומפיץ דברים ברבים ולא ראה דברי מורינו הגאון המפורסם ר' משה שאול קליין שליט"א תלמידו החביב והמובהק של מרן הגר"ש וואזנר זצ"ל ודברי מורינו הגאון המפורסם ר' מנחם מנדל לובין שליט"א חדב"נ ותלמידו המובהק של הגר"נ קרליץ שליט"א שכתבו מפורש מפי רבם שזהו העוף שהיו אוכלים כל ישראל במושבותם.
- (ב) כתב עוד שכל דבריהם של השוחטים הם על צבע הנוצות והעלימו מן הרבנים ומן הציבור שיש לעוף זה כמה שינויים מבחוץ ומבפנים עכ"ל הנה דברים אלו תמוהים מאד שמה שכתב שהשוחטים העידו רק על צבע הנוצות אינו אמת הם בדקוהו כפי שבדקים עוף כששואלים עליו ומביאים לשחיטה ונשאלו האם אלו הם העופות שאכלוהו מקודם שבאו העופות מבתי חרושת ומי פתי יסתכל רק על צבע הנוצות ויעלים עין משינויים אחרים, ויתר ע"כ הנני להודיע שראיתי הסרטה שהשוחטים בודקים היטב את העופות וכך מבואר ג"כ ממה שכתבו, וצבעם מאן דכר שמ"י שהרי כל אחד יודע שהעופות של פעם היו בכל הצבעים וק"י רבותינו מאורי הדור וכי יעלימו עין משינויים?!
- (ג) ומה שכתב עוד שהעלימו מן הרבנים ומן הציבור שיש לעוף זה כמה שינויים מבחוץ ומבפנים שודאי מחייבים מסורת עכ"ל. דברים אלו ג"כ תמוהים מאד שהרי זהו כל הנידון שהעופות של בתי החרושת רואים בהם קצת שינויים מהעופות של פעם כפי שכל אחד יכול לראות. ובע"כ כוונתו שהעופות האלו יש בהם שינויים מעופות אחרים של פעם ולפי גילו לא ראה את העופות של פעם ובע"כ שמסתמך על מאן דהוא ולמה לא עשה גביית עדות בב"ד כפי שעשו שתי בתי הדין הגדולים בישראל דהיינו של מרן הגר"ש וואזנר ומרן הגר"נ קרליץ שאמרו ההיפך, שזה ממש העופות שאכלוהו בכל תפוצות ישראל ואדרבא יביא את מי שסומך עליו שיעיד בב"ד, וכל זה תמוה מאד.
- (ד) כתב עוד ופשוט הוא שעדותם אין לה שום תוקף כמבואר בתוספות (כריתות י"ב ע"ב ד"פ לא נתכוונתי בשולי הגליון) דהשעדות היה על מילתא דלא רמיא עליה לא מהני, ועל זה כתב המהר"ם ש"י"ק (בתשובה יו"ד סוף סימן צ"ט דנהי דהתם לא קיימ"ל כן מ"מ בנדון של מסורת העוף חיישינן לדברי התוספות ולא סמכינן על העדות (על העבר) ושוב אין לנו מסורת, ומעתה אי אפשר לקבל עדותם כלל, עכ"ל.
- הנה טעה בזה טעות גדולה מאד שאין הנידון של התוספות בכריתות ובתשובת מהר"ם שיק שהביא שייכים כלל לנידון דידן וכדי שיראה הטעות הגדול אעתיק את כל דברי המהר"ם ש"י"ק שם וזה לשונו: והנה בתרנגולים הנ"ל (הקבריזער הינער שהי' נידון אז בין גדולי הדור) לפי הנשמע קיבל הרב הגאון מסאנץ נ"י עדות מב' אנשים המסבבים ובאים מארץ ישראל להכא והעידו שאוכלים אותם בארץ ישראל ונקראים שם קבריזער הינער והתיר על פיהם וגם בפני העיד אחד מארץ ישראל כן אבל היה נראה שרק באומדנא אומר כן וכן כבר צווחו על קבלת הנ"ל ואמרו שבשקר העידו ושאותם עצמם העידו אח"ז במקומות אחרים שרק באומדנא העידו וגם דמי' למלתא דלא רמיא עלי' אז בשעה שראו אותם לפי דבריהם בארץ ישראל הוי מילתא דלא כמיא עלי' ולדעת התוספות בכריתות דף י"ב ע"ב בעינן מטעם זה בכל עדות כוונה לעדות ונהי דהתם לא קיימ"ל כן מ"מ בנידון שלנו יש לחוש וא"כ אכתי אין לנו מסורת ברור ואסורין לאכלן, עד כאן לשון קדשו של מהר"ם שיק בתשובה.
- והנה כל עין רואה שאין למה שכתב המהר"ם שיק שום שייכות לנידון דידן ואעפ"כ נכתוב בס"ד את הדברים הפשוטים, הנה לא הבין כלל את דברי המהר"ם שיק שהרי כתב

המהר"ם שיק שלא קיי"ל כדעת התוס' בכריתות שלדעת התוס' שם צריך העד בשעה שרואה המעשה שבא להעיד עליו להתכוון להעיד וכתב המהר"ם שיק שלא קיי"ל כן אלא ההלכה שאין צריך להתכוון (ובאמת כך כתוב בשו"ע הרבה פעמים וכך הוא הסכמת כל הפוסקים) וא"כ צריך להבין איך הביא דברי המהר"ם שיק שבנידון שלנו יש לחוש וכי עדות על מסורת עופות חמור מהלכות גיטין וקידושין ועגונות החמורים וכל ההלכות שבתורה ששם לא חוששין לדברי התוספות כלל ורק כאן בעדות על מסורת של עוף חוששין לדברי התוספות, אבל ראה דברי המהר"ם שיק מקופיא ולא נתן לבו להבין דבריו שהרי בתוך דבריו מסביר את עצמו שכתב על העדים של הקברי צער הינער וזה לשונו וגם דמיא למילתא דלא רמיא עלי' אז בשעה שראו אותם לפי דבריהם בארץ ישראל הוי מילתא דלא רמיא עלי' ולדעת התוס' בכריתות דף י"ב ע"ב בעינן מטעם זה בכל עדות כוונה לעדות, ונהי דהתם לא קיי"ל כן מ"מ בנידון דידן יש לחוש עכ"ל המהר"ם שיק ופשוט כוונתו שאנשים שבאו למדינה אחרת הוה צורת העופות שראו במקרה מילתא דלא רמיא עלי' גדול כ"כ שאין לסמוך על עדות כזה ובמילתא דלא רמיא עלי' כזה לכו"ע א"א לסמוך על עדותן, ולהסביר הענין הביא שכשאדם רואה ענין ואינו מתכוון להעיד אין אומרים דהוה מילתא דלא רמיא עלי' מטעם שחולקין כל הפוסקים על התוספות אבל באופן כזה שבאו לארץ ישראל וראו עופות במקרה, זהו ממש מילתא דלא רמיא עליהו ולא דכירי, והדברים פשוטים, וממילא שזה רחוק כמזרח ממערב מנידון דידן שהרי אין הלכה למשה מסיני שבעדות על מסורת עופות יש חומרא יתירה ולכן חוששין לשיטת התוספות אלא שהעדוה שהיה להם אז היה עדות קלושה מאד דלא היה רמיא עליהו כלל ולכן לא רצה לסמוך עליהם (ואגב כל גדולי הדור בתשובותיהם לא סברו כמהר"ם שיק גם בזה וכמו שהביא מהגה"ק מסאנז וע"י עוד בתשובות גאוני אותו הדור).

עכ"פ כל בר בי רב דחד יומא יבין שאינו דומה כלל לנידון דידן שהתרנגולים האלו היו מצויים מאד ושחטום לאלפים ולרבבות וזה טעות גמורה לחשוב שאינם זוכרים העופות מחמת דלא פ"י רמיא עליה, וזה ממש חוכא ואיטלולא לומר על העופות שהיו רגילין לשוחטן דהוי מילתא לא רמיא עליהו ולא יוכלו להעיד ולמה הדבר דומה שאם יבוא הרב ברנסדורפר לחו"ל ויבקשו ממנו שיעיד על עצמו שגר בבית ישראל בירושלים ויחוש לדעת התוספות שאינו יכול להעיד כיוון שלא נתכוון מעולם להעיד שגר בבית ישראל. עוד אחת אדברה ששמעתי שואלים על צבע הרגלים שהמציאות שהם כהות ולא שחורות וכך הוא הבלאדי שבלא תערובות וכך היו כל התרנגולים שבמסורת שרגליהם היו כהות דכל עוף שצבע נוצותיו כהה חום או שחור גם צבע עורו וצבע רגליו כהה ועוף שנוצותיו בהירות גם הרגליים הם בהירות וגם כל עור גופו בהיר אבל הרגליים הצהובות מקורם מהעופות מהמזרח הרחוק האסורים.

כ"ז כתבתי בחפזי
יחזקאל הכהן קפלן

מכתב חדש מא' מגאוני בני ברק

להגאון ר' אברהם בער ליטמנוביץ שליט"א

בס"ד

לכבוד הגאון הגדול מורה מובהק פעה"ק ר' אברהם בער ליטמנוביץ שליט"א
ראיתי המכתב שהרב משה ברנסדורפר שליט"א כתב לכת"ר בעניין העופות, וראיתי
שטעה במציאות ובהלכה לכן אני כותב למע"כ כדלהלן.

בתחילת דבריו של הרב מ.ב. כותב: **אודות הרעיון של הבאת זן חדש של עופות**
והתשובה על דבריו הוא א) שזה לא רעיון ולא זן חדש, קודם כל תרנגולים אלו
נאכלים כבר ע"י גדולי הת"ח מזה כעשרים שנה, ע"פ גדולי הדור שבשליחותם הביאו
תרנגולות אלו בשעתו ב) שזה לא זן חדש ח"ו אלא הן הן התרנגולים שהיו נאכלים
ע"י כל ישראל בכל מקומות מושבותיהם דהיינו שהם התרנגולים הרגילים הפשוטים
הנפוצים בפולין, הונגריה, בליטא ובאשכנז ובאר"י וכו' וכו'.

עוד שם: **ממקום נידח ופרימיטיבי**. והתשובה על זה שאין שום נפ"מ אם בא
ממקום נידח ופרימיטיבי או לא, כי גם במקום נידח ופרימיטיבי אם יש שם את
התרנגולים הנאכלים ע"י כל ישראל הרי הם בכלל מסורת טהרה שהוצרך עפ"י שו"ע
(יו"ד סי' פ"ב), וגם במקום שאינו נידח ופרימיטיבי אם הם תרנגולים אלו הרי אלו
במסורת טהרה.

עוד שם: **שאיין לחוש שם לתערובת**. זה הדבר נכון שגדולי הדור ציוו להביא
התרנגולים הרגילים שהיו נאכלים ע"י כל ישראל ולהקפיד לברר במקומם שלא
נתערבו ח"ו בעופות ללא מסורת.

עוד שם: **באומרים שדומה קצת לעוף בלאדי**. התשובה: הוא לא דומה קצת אלא
הוא 100% התרנגול שבמסורת שאכלנו מימות עולם במסורת דור אחר דור.

עוד שם: **חבל על ממונם של ישראל** לא מובן מאי עניין חבל על ממון לכאן.

עוד שם: **שהם מביאים לנו**. להווי ידוע **שהם** זה רבו הגדול של אביו הגאון זצ"ל,
הלא הוא הגה"ק רשכבה"ג בעל שבט הלוי זצ"ל ביחד עם עוד גדולי הדור.

עוד שם: **ממדינה רחוקה שרגל יהודי לא דרכה בהם**. חוץ ממה שזה במקרה לא
נכון, כבר כתבנו שאין שום נפקא מינה אם דרכה שם רגל יהודית או שלא, שאם יש
את התרנגולים הרגילים שאכלו אותם בכל תפוצות ישראל במקום שהתחיל עכשיו
התחדשות של קהילה יראים ושלמים אוכלים התרנגולים הרגילים שגדלים אצל
הגויים, ואין שום צד שיצטרכו לאכול דוקא צאצאים של תרנגול שישראל קדושים
אכלו את אבותיו של תרנגול זה ונראה שטעה בעיקר ענין המסורת.

וננסה להסביר למע"כ שבכל הדורות עד מלחמת העולם השנייה וקצת אחרי זה היינו
אוכלים תרנגולים שגדלו בחצרות, ולא חלם אדם מעולם גם המדקדקים ביותר שלא

לאכול את התרנגולים האלו גם אם הם גדלו בעיר שלא היה שם יהודי מעולם. וכולם הכירו את התרנגולים שבמסורת ועפ"י זה אכלנו בכל הדורות. אמנם, מלפני כמאתיים או מאה וחמישים שנה שהתחילו להיות מצויים גם תרנגולים משונים הקפידו שלא לאכול את התרנגולים המשובים בצורתם, ומעת שנודע שבפאבריקין משתמשים בהכלאות גם בתרנגולים משונים הפסיקו הרבה ת"ח לאכול מהפאבריקין, ורבותינו גדולי הדור ובראשם מרן שבט הלוי שלחו להביא תרנגולים אלו שהם התרנגולים הרגילים שברור שאין בהם תערובת של התרנגולים המשובים כדי שנוכל לאכול רק במסורת טהרה במקדם.

עוד שם: ועתה במעשיהם הם פועלים נגד גמרא מפורשת וכו' נראה שהוציא מהגמרא ההיפך ממה שכתוב בגמרא דרש"י פרש אם זכור הוא באדם כשר שאכלו דהיינו דאיירי בעוף שעוף שאינו ידוע לנו שאכלו כולם, וע"ז אמר רש"י דסמכינן על זה שאדם כשר אכלו (והפוסקים האריכו מי ועוד) והרמב"ם פירש: ואם הוא דבר פשוט באותו מקום שהוא עוף טהור, ובפשיטות כוונת הרמב"ם שאין צריך לחפש אחרי אדם מסוים שיעיד ואם הוא פשוט שהוא טהור אוכלים עפ"י זה, וכל זה דבר פשוט בתרנגולים שהביאו שאכלו אותם בכל תפוצות ישראל וגם גדולי בימינו אוכלים אותם, אבל ממה שכתוב בגמרא שנאמן הצייד לומר עוף זה התיר לי רבי רואים את הטעות שחשב הרב מ.ב. שהרי הצייד מביא מהיער עוף שלא אכלו ישראל את אבותיו של העוף, כי מי היה ביער לגדל צאצאים להעוף שאכלו, ורואים שכל שמכירין שזהו העוף הרי זהו העניין של מסורת ונאכל עפ"י זה ופשוט כמש"נ.

עוד האריך הרב מ.ב. שצריך לאכול דווקא במסורת ולא לסמוך על ג' סימנים בלבד ולא הבין שזהו באמת הסיבה שהביאו את התרנגולים האלו שהם התרנגולים שבמסורת.

אח"כ בקטע המתחיל והאיך. כתב הרב מ.ב. "והאיך הלכו להביא ממרחק לחמם ממקום רחוק מקצווי תבל עופות שהם משונים בתוארם". הנה חוזר פעם אחר פעם על טעותו המפורסם שכבר כתבנו כמה פעמים שהעופות האלו הם העופות בצורתם ממש שאכלנו בכל הדורות ונאכלים אצל כל ישראל במושבותם. ובקטע שאח"כ הביא מהאבני נזר וחוזר שוב על טעותו עוד ועוד.

ואח"כ כותב הרב מ.ב. בזה הלשון "שהרי עוף זה אינו דומה כלל לעוף בלאדי והוא משונה בתוארו ובצורתו קומתו וקולו העבה יותר והתנהגותו בקפיצות גבוהות יותר מהתרנגול בלאדי שלנו שזה סימן לדורות ורק ברגליו דומה לבלאדי ואם כן אין כאן רק חיסרון למסורת אלא שאלה חמורה של עוף הדורם עכ"ל הרב מ.ב. במכתבו.

הנה בקטע זה הוכיח הרב מ.ב. שאינו יודע כלל מה מדובר, ומה שלקח כדוגמא לתרנגולים הרגילים שבמסורת את הבלאדי אנחנו לא נתייחס לבלאדי אע"פ שגם הבלאדי דומה לעופות הכללים שהיו נאכלים בכל תפוצות ישראל מ"מ קשה למצוא היום בלאדי שאינו מבני התערובות, ונתייחס לכל מה שכותב הרב מ.ב. על העופות

שהובאו ע"י גדולי הדור (א) תוארו (ב) צורתו (ג) קומתו (ד) קולו העבה יותר (ה) התנהגותו בקפיצות גבוהות שזה לפי הרב מ.ב. סימן לדורס.

א. **תוארו:** מסתמא כוונתו לקלסתר פניו של התרנגול שהביאו והוא טוען שקלסתר פניו אינו דומה לבלאדי "שלנו" - הנה לא אאמין שהרב מ.ב. ראה בלאדי טהור 50 מלפני שנה וראה קלסתר פניהם של התרנגולים שאכלו בכל תפוצות ישראל שאינו דומה קלסתר פניהם לבלאדי שראה אבל אם אכן אני טועה ובאמת הרב מ.ב. ראה בלאדי בשינוי בקלסתר מהתרנגולים שאכלום בכל תפוצות ישראל יהיה מוכח מזה שבלאדי שיש לו הוא כפי הנראה מעורב בעופות בלי מסורת.

ב. **בצורתו:** שוב אותה תשובה כמו באות א' אבל כולם רואים בחוש שהתרנגולת הזאת היא התרנגולת שהיתה נאכלת בכל תפוצות ישראל וזה מה שחשוב לנו ומה שראה הרב מ.ב. בלאדי משונה לא אכפת לן כלל. ג. **קומתו:** שוב פעם, קומתו ככל התרנגולים שהיו נאכלים בכל תפוצות ישראל וכפה"נ נזדמן להרב מ.ב. תרנגול בלאדי ננס.

ד. **קולו העבה יותר:** אין כאן חס ושלום שינוי בקולם מהתרנגולים הרגילים שאכלום בכל תפוצות ישראל כי הרי הם הם התרנגולים שהיו נאכלים בכל מקומות ישראל בקהילות הקודם כמו שכתבנו. וצריך לתרץ או שהבלאדים של הרב מ.ב. קולם דק ביותר או שפגע בבדיקתו את התרנגולים של מרנן ורבנן בתרנגול צרוד.

סוף דבר כל זה טעות. אין שום שינוי בתרנגולים אלו לא בתוארם ולא בצורתם ולא בקומתם ולא בקולם כי הם הם התרנגולים שהיו נאכלים ונאכלים כעת ע"י מרנן ורבנן.

ה. **בקפיצות גבוהות יותר מתרנגול בלאדי "שלנו" שזה סימן ל"דורס" עב"ל** ונביא את הפסוק ואת המשנה ואת הגמרא והפוסקים, והנה קודם כל נשיב, שהדבר טעות, הוא קופץ ועף כמו כל התרנגולים הרגילים שאכלנו מימות עולם כיוון שהוא הוא התרנגול הנאכל מאז ומקדם, אלא שהעופות בלי מסורת או בתערובות מהמזרח הרחוק כבדים יותר במשקלם ולכן אינם יכולים להתרומם כמעט וביותר הפטמים המקובלים בשוק שמתפטמים מאד שאינם מתרוממים כלל מחמת כבדותם שלא כרגיל, אבל עוף הלגהורן שאת ביציו אנו אוכלין שהוא קל הרי הוא קופץ ועף ביותר ובכל זה אין שום נפ"מ שגם הלגהורן אוכלים אותו אבל בפסוק כתוב ולקחו למטהר שתי ציפורים חיות טהורות והאין יהיו טהורות להרב מ.ב. שהרי ציפורים קופצים ועפים יותר מכל התרנגולים ובמשנה בחולין כתוב סימני דורס ולא עלה על דעתם למנות קפיצה בסימני דריסה וכן בגמרא ובפוסקים יש הרבה עופות טהורים שקופצים.

סוף דבר, כל דבריו טעות הם וכנראה מאן דהוא הטעהו ולא ידע הרב מ.ב. שהדבר נעשה ע"פ גדולי הדור אשר בקיאים בתרנגולים ובהלכה, וטוב לו שיבין וידע האמת ובזכות דקדוק המצוה והחזרת מסורת טהרת העופות כהלכה נזכה לראות בנחמת ציון וירושלים בב"א.

"חולק את רגליו"

לכבוד הגאון הגדול ר' שלמה יודא הירש שליט"א במשנה חולין נט. ר' אלעזר בר' צדוק אומר כל עוף החולק את רגליו טמא ופרש"י מפרש בגמ' שכשמעמידו על החוט נותן שתי אצבעותיו מכאן ושתיים מכאן, עכל"ק, וזה לשון קודשו של הרמב"ם בפירוש המשניות על משנה זו ומה שאמר רבי אליעזר בר' צדוק אמת וענינו שעוף טמא כשעומד על חבל או שרביט דק ונותן קצת ציפורניו על אותו השרביט מצד אחד ומקצתם מצד אחר עד שיהא השרביט תחת אצבעותיו כמו שאוחז שום דבר ביניהן, עכל"ק של הרמב"ם בפיה"מ.

והנה כל בר דעת יבין שאין כאן שום הבדל בפירוש של המשנה בין רש"י לרמב"ם אלא שהרמב"ם פירש ביותר הרחבה והרמב"ם ביאר שענין החולק את רגליו שהכוונה שחולק אצבעותיו היינו באופן שתופס החוט או השרביט משני צדדיו בשתי אצבעות מכאן וכיוצא בזה גם בשתי האצבעות האחרות שתופס בהם מצד השני והרמב"ם הדגיש שהכוונה כמו שאוחז שום דבר ביניהם דהיינו שיהא תפיסה גמורה בחוט או במוט משני צדדיו.

ומעתה נבוא בס"ד לבאר המציאות שאין לזה שום שייכות למה שרואים בתרנגולים ובאמת לקושטא דמילתא שכלפני כעשרים שנה באו למרנן הגאונים הגרי"ש אלישיב זצ"ל והגר"נ קרליץ שליט"א והגאון ר' מאיר ברנסדורפר זצ"ל בטענה שהעופות שמטילים ביצים לאכילה שנקראים זן 'לגהורן' שכמעט כל הביצים בחנויות בארץ ישראל מעופות אלו יש להם סימן טומאה של חולק את רגליו ואסור לאכול שום ביצים שכולם מעופות שחולקין רגליהם [והגר"נ קרליץ והגר"מ ברנסדורפר באו בעצמם לראות את החולק את הרגליו] והגר"ש אלישיב אמר שכיון שרואים שהתרנגולים עושים כן סימן שזה לא נקרא חולק את רגליו והגר"נ קרליץ והגר"מ ברנסדורפר אמרו אחר שראו את אופן עמידת ה'לגהורן' שהוא העוף שאנו אוכלים את ביציו שהוא כמו עמידת ה'בראקל' [שלהלן נבאר אופן עמידתם] שזה לא נקרא חולק את רגליו שרואים להדיא שהתרנגולים אינם מחזיקים את המוט בשתי אצבעות מכאן ושתיים מכאן אלא שבחלק מהפעמים אינם מצליחים להיעמד היטב ונשמטת להם אצבע אחת מהשלש שנמצאים לכיון צד הראש ואז היא מונחת לצד האחורי אבל אין התרנגול תופס בה את המוט כמו שתופס את המוט מהצד של פנים כי אין לו את התכונה והיכולת להיות חולק את אצבעותיו שתיים לכאן ושתיים לכאן אלא שהאצבע הזאת שנשמטת נמצאת בתנוחה שאינה יכולה להחזיק את המוט ואין לזה שום שייכות לענין של חולק את רגליו ובאמת כל מי שיסתכל יכול לראות את הדברים הפשוטים האלה ומי שרוצה לקיים מצוות להבדיל בין הטמא ובין הטהור ולראות עוף שחולק את רגליו ילך לגן החיות ויראה תוכים ועוד מיני עופות שיש להם תכונה שתופסים את החוט או השרביט שתיים מכאן ושתיים מכאן כמו שכתב הרמב"ם בפירוש המשנה כמו שאוחז שום דבר ביניהם.

ואחתום בברכה דוש"ת הרמה

יחזקאל הכהן קפלן

רב שחיטת אברכי כולל חזון איש

דעת תורה ממרן הגר"נ קרליץ שליט"א על חששות הנוראות בעופות המשווקים כהיום וטהרת כשרותו של עוף הבראקל

יום ט' טבת תשנ"ט

אחדש"ת בנדון התרנגולים המצויים בינינו

אחרי שהמצב כיום בעולם וגם בארץ שהעוסקים בזה עושים פעולות שונות להרכיב מיני תרנגולים שונים באופנים בודאי מוטל עלינו לפקח על הדברים אחרי שיש מינים שאין לנו מסורת עליהם כמוכח.

כמו"כ הממונים על השחיטה מגלים שיש לפעמים

שינויים בצורת התרנגול ממה שאנחנו רגילים מאז.

כמו"כ יש כהיום הרבה ביצים ששני הצדדים כדים והרי הדבר מעורר ספק בהלכה.
[יעוין בפרי תואר פ"ו סק"ב] ובדרכי תשובה כאן פ"ב סק"ו הביא מגליון הבית מאיר שהחמיר מאד בזה....

ניסים קרליץ

(הובא בקובץ אור לישרים תשנ"ט)

מתוך מכתבי ראש בתי הוראה למרן הגר"נ קרליץ שליט"א

כידוע בעבר התעוררו פקפוקים בכשרות העופות היות ותעשיית העופות נעשית ע"י הכלאות של עופות ממנים שאינם ידועים וכמבואר בשו"ת שבט הלוי ח"י סי' קי"ג וכ"ש האידנא הדבר יותר חמור והנה לאחר חיפוש ובירור אחר עוף טהור ללא תערובת בקצוי תבל בס"ד נמצא במדינות אשכנז, ולאחר דרישה וחקירה עלה בידינו כי העוף הנקרא בראקל הנו תרנגול משומר ובחזקת טהור במסורת הנדרש עפ"י הדין בב"י סי' פ"ב

תרנגול זה הנקרא "בראקל" גדל במקומו ככל התרנגולים המצויים ואין נראה בו שנויים אלא שצבע הנוצות הנוצות בגווני שונים כפי שהיה בעבר ואעפ"י כן להסיר צל של ספק הובא לפני מו"ח הגר"נ קרליץ שליט"א לפני י' שנים בערך ואכלו בחזקת תרנגול מוחזק

והנה עתה קמו אנשים יראים בשם חברת "מסורת טהרת העופות" ומגדלים [אותו] זן מקורי טהור בפיקוח הדוק ע"י השגחה כדת וכדין

ע"כ בודאי יש להשתמש בעופות אלו דוקא

ובכך להחזיר כשרות מסורת העופות למקומה

מנחם מנדל לובין

מכתב מאחד מהרבנים הגאונים דכולל חזו"א שליט"א

בעזה"ש"ת

זה יותר מעשר שנים אשר בשליחות מרן הגר"ש הלוי ואזנר זצוק"ל חיפשנו להחזיר עופות שברור שהם במסורת טהרה. וחיפשנו במקומות נידחים ואצל משמרי עופות ועלה בידינו שהעוף שנקרא בראקל שמקורו במדינת בלג' ואשכנז הוא בצורת העופות שבמסורת ללא פקפוק, וגם נתברר חזקתו שאינו מעורב בעופות בלא מסורת, ובהסכמת מרן הגר"ט ווייס הגאב"ד שליט"א, ומרן הראב"ד הגר"מ שטרנבוך שליט"א, ובבירור שגם מרן הגר"נ קרליץ שליט"א שלח עופות אלו לשחטם בבית השחיטה של העדה החרדית ואכלו בעצמו. וכן נתחזק ע"פ עוד כמה בעלי זכרון שהסכימו שאלו העופות שצורתם כך נאכלו בתפוצות ישראל שהם התרנגולים הרגילים שהי' העוף בפולין בהונגרי' ובליטא ונאכלים ע"י כל קהלות ישראל במושבותם.

ויה"ר שתתרבה הדעת להחזיר מסורת טהרת עופות.

שמואל הלפרין

פסקו הברורה של מרן רשכבה"ג פוסק הדור הגר"ש ואזנר זצוק"ל על חששות הנוראות בעופות המשווקים כהיום וטהרת כשרותו של עוף הבראקל

ב"ה יום ב' לסדר אלה הברכה ד' מנ"א תשנ"ח לפ"ק
כבוד ידידנו הג"א מופלג טובא הרב ר' יחזקיה הכהן שליט"א
אחריהם"ה ונש"ת בכבוד,

יקרתו והקונסוס קבלתו, ונה נתעוררת עי"י מעי"ת ת"ח מופלג ומומנה על בני מטבחים של עופות, וגם בקי היטב בענין גידול העופות הטורים באה"ק. עי"ד המכשלה שהתחילה להתפשט מאד בתקופה האחרונה שמוכרים זע"ז, מינים שונים של סוגי התרנגולים, וזה כדי לפי דבריהם לשבח המין ולערב גנים שונים כדי לזכות בשבח ממון במכירת העופות.

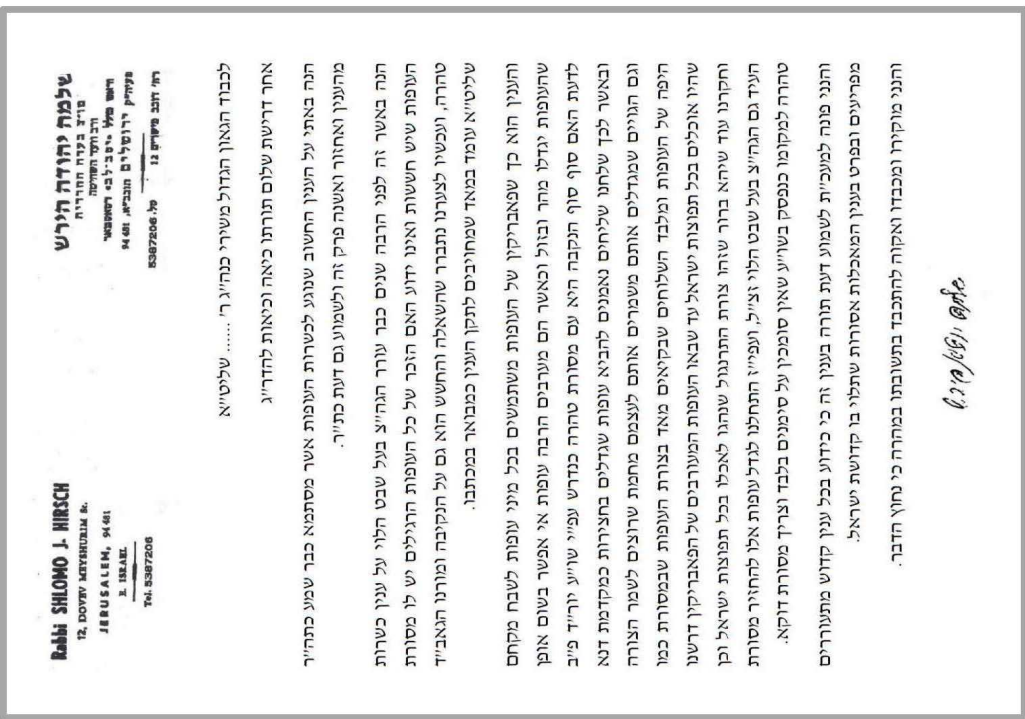
ונתבר למעלה מכל ספק שמינים שמוכרים לפעמים הזכר הוא ממין תרנגול עוף שאין לנו מסורה עליו ובמשך הדורות מדקדקי ההלכה פורשו ממין זה...

והיות כי הדברים נמסרים כהיום ביד מגדלי העופות שאין להם שום ידיעה בשטח זה גם אם הם שומרי תורה ומצוות ומכ"ש האחרים שרוקנים מזה, אי"כ דבר המור לפינוי שמתעוררים מינים שאינם בדיקים בטוהרת עם המינים המקובלים, ונמכרים ונחשטים הגידולים אח"כ בתור עופות במסורה כלי להרגיש...

מדין שלפנינו כבר כתבתי שהוא משנה תמור דנעשים הדברים עי"ז אינם בקיאים כלל, וגם הוא דבר תמיד, וכבר כתבתי בעניי כמ"ק שאין להעמיד הנהגת הכלל על דברים של דיעבד, ובפרט לענין קדושת האכילה, ונתרבה מיום ליום שמוכרים המינים כלי להודיע מה מוכרים, והדברים יבואו ח"ו למכשול גדול באסור מאכלות.

עי"כ עלינו להתעורר ולעמוד מהשגחה המורה שלא להביא לשחיתת עופות רק ממקור שהוא בזק מחשש תעוובת מינים, ושהאחרים גדלים רק ממין שהמסורה בורה כלי פקפוק בין מצד הזכר ובין מצד הנקבה, - והשי"ת יצילנו ממכשולים ופגיעה ח"ו בקדושת ישראל.

והרני דושי"ת מצפה לרחמי ה' שבט חלוי חלק י' סימן קיג

כדי להביא את דעת מו"ר פוסק הדור זצ"ל הריני להביא את העובדות דלקמן,
א. רבנו זצ"ל נתעורר לפני כעשרים שנה על נושא כשרות מסורת התרנגולים בזמנינו הנקראים עוף פסם אשר יש כמה מפעלים של גויים שהם המתנסקים בוה, וכדי להשביח מקום מעיבים מינים שונים בעופות אלו, וכפי הידיעה אז היה רק חשש שיערבו את זרע הזכרים של מינים אחרים בנקבות כשרים, וכיום כמה רבנים גדולים וביניהם הגר"י קרליץ שליט"א לדון בשאלה זו כדרכו לעשות כן בכל שאלה הנוגע לכלל ישראל, ונמנו וגמורו שיש

בענין מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל" דעת מרן בעל "שבט הלוי" זצ"ל

בזה שאלה תמורה וצריך לעשות פעולות כדי לשנות פני הדברים שיוכלו לכל ישראל לאכול עופות הכשרים שיש להם מסורת, וכתב תשובה שדפסה בחלק עשירי (ס' קי"ג) וכתב שם כמה צדדים להחיר בדיעבד, אבל לא נחה דעתו שיהיה דבר שיש שאלות תמורות עולות על שולחן בני ישראל הכשרים.

ב. ושוב כינס רבינו כמה ת"ח אנשי אמת ומביני מדע וגם ביכלתם להוציא הוצאת עי"ז, ושלחם לילך למקומות בחו"ל אשר גלגלו התרנגולים באופן טבעי ללא הכלאות, וחלפו בשליחות רבנו זצ"ל ובברכתו ממקום למקום ונידורו בידור אחר בידור עד שהגיעו לתרנגולים הנקראים "בראקל" שגדלו באופן טבעי ללא כל תערובת מינים אחרים, ובאו לרבינו זצ"ל וסיפנו את כל הבידורים שעשו, ובסוף ידו עליהם וביקשם להביא את העופות הנ"ל לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם, והצליחו להביא כמה עופות כדי שרבינו זצ"ל יראה בעיניו את העופות, ואמו בשמחה שזה תואר העופות שהיו קודם המלחמה שגדלו החצירות, [ויודע דלרבינו זצ"ל היה טביעת עין חדה כשראה אדם לפני ששים שנה זכר תוארו בריקן והכירו כשראו שנית].

ג. אחר שזכו לברר את מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל" שהם אלו שאכלו אבותינו מדורות עולם כפי שהעיד רבנו זצ"ל ניסו העוסקים בדבר להביא לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם ונתקלו בקשיים רבים מצד השלטונות, ולא עלה בידם עד הנה, אמנם לאחרונה נתגברו עי"ז והתחילו לגדל בארץ ישראל מעופות אלו, וכמוכן שעופות אלו יקרים מאד כי צריך להשקיע בגידולם וגם גדלים באופן טבעי כמה חדשים ולא כהעופות הרגילים שמגדלים אותם רק כחמישה שבועות.

ד. והנה העופות שרגילים היום הנקראים עוף פסם שונים קצת בצורתם מצורת התרנגולים שהיו רגילים בהם לפני כשמינים שנה, וזה בא עי"ז ההכלאות השונים שעשו בוה, עד שחשבים על העופות שיש בהם מסורת כעופות משונים מהעופות הרגילים, והאמת שהעופות הנקראים "בראקל" הם העופות שהיו רגילים בהם מדורות עולם.

ה. כמו כן פשיטא לרבינו זצ"ל דמה שאכלו בשנים האחרונות ללא שום ידיעה על מקור העופות לא היה בגדר מסורת, רק מה שראים שגדלים באופן טבעי כמקדמת דנא, ולא מה שמגדלים באופן מלאכותי, ללא שום ידיעה על מקור העופות.

ו. ולאחרונה נתברר שיש חששות על תערובות של נקבות ממינים אחרים בעוף פסם, ונמצא שחלק מהלימוד זכות שמבואר בתשובה שכתב רבינו זצ"ל אינו קיים. ויה"ר שנוכה להחזיר עטרה ליושנה שיוכלו כל בית ישראל לאכול רק מבשר שאין בו חששות כלל וזוכה להגאל בגאולת עולם כב"א.

ועי"ז באותי עה"ח משנה שאיל קליין

לידידי יושב בית המדרש

הן הוזרו, אבל לא מבראקל אלא אנחנו רוצים להינזר ממאכלות אסורות ולהתקדש בקדושת התורה ולאכול את הבראקל שהוא העוף שאכלו אבותינו ואבות אבותינו מעולם, והננו משיבים לו כגמולו בליצנותא דע"ז כדין מגלה פנים בתורה שלא כהלכה ומעתה נבוא קצת על סדר דבריו המאוסים וניכר מתוך כתבו שלא קרא ולא שנה כלום וכל כולו שייך לסטרא אחרא אבל כדי שלא יחשוב מאן דהוא קטן שבקטנים שיש ממש בדבריו נבואה קצת על סדר דבריו:

כתב בעל התרנגולתא דאגמא, אינו דומה כלל בפרצופו לתרנגול המסורתי וכמדומה שיש לו דמיון בפרצופו "עיניו" לבת היענה קוקוריקו, עכ"ל, והי' תימא בעינינו מהיכן מכיר בעל התרנגולתא דאגמא את העוף המסורתי שהרי העופות מבתי החרושת הם בתערובת עופות בלא מסורת וזה הרי כל הנידון א"כ מהיכן קיבל את הידע על עוף המסורתי ובהמשך מגלה את מקורו הנפלא וזה לשונו ורואה אני חובה לציין שאצלי בחצרי גדלו במשך שנים מכל מיני סוגי תרנגולים כך שיש לי איזשהו הבחנה בהם, עכ"ל, הרי שגילה מקורו לדעת איזה עוף יש לו מסורת שסיפרו לו התרנגולים שבחצירו שיש לעצמם מסורת, והא ששנינו שאין אדם מעיד על עצמו הוא באדם דוקא אבל בתרנגול מעיד אפילו על עצמו.

עוד הביא שם פלוגתא בין בעל התרנגולתא דאגמא אם העוף שכל ישראל במושבותם אכלוהו מדור דור דומה לינשוף או לבת היענה, וכותב שלו עצמו ברור שדומה לבת היענה אבל אביו מסופק אם דומה לינשוף או לבת היענה נמצאנו למדין שהינשופים והבת היענות שבחצירו של בעל התרנגולתא דאגמא דומין מאד זה לזה עד שנחלקו האב ובנו אי יש לדמות לינשוף או לבת היענה אלא שצריך לדעת שהינשופים והבת היענות שנמצאים בכל העולם כולו הם רחוקים כרחוק מזרח ממערב,

הן אמת שהנני העני ממעש יושב בירכתי בית המדרש ומנסה להתחמם כנגד אורן של תלמידי חכמים ולשתות בצמא את דבריהם ונזדמן לידי מכתב של בעל התרנגולתא דאגמא שכותב לכבוד הרבנים הגאונים ומנהלי מערכות הכשרות בארצינו ואמרתי לנפשי הן אני עני רוצה להתאבק בעפר חכמים ומימי לא שמעתי על בעל התרנגולתא דאגמא והנה נזדמן לידי מכתבו החשוב לרבנים הגאונים ומנהלי מערכת הכשרות אהי' גם אנכי זנב לאריות וקראתי מכתבו בסקירה אחת ושוב אחזור ואעבור עליו אחת לאחת.

אבל למען האמת מוכרחני לומר שמיד אחר הכותרת שכתב בעל תרנגולתא דעלמא דכתב וזה לשונו, הענין העוף המכונה הנזיר מבראקל, ומיד אמרתי הנה זה נעלם ממני דבר כזה שמעולם לא למדתי במשנה וגמרא על עוף נזיר ואמרתי נתחלף לו פרה בעוף ששנינו בנזיר פ"ב מ"ב אמר אמרה פרה הריני נזירה וכו' וחשב זה החכם בעל התרנגולתא דאגמא שכשם שפרה יכולה להיות נזירה כך גם עוף יכול להיות נזיר ולא הבין פשוטו של משנה שאין הכוונה חלילה שפרה יכולה להיות נזירה אלא הנידון שאפשר שאין אדם מוציא דבריו לבטלה ומתכוון האדם לפרות נזיר.

אלא ששוב קראתי בסקירה אחת וראיתי שכשם שתחילת דבריו הוא ליצנות מהתורה הקדושה וברצותו לקחת לחבורתו את ליצני הדור נתן שם נזיר לתרנגול שכל ישראל אכלוהו במסורה כדי לטהר את השרץ והם העופות מבתי החרושת שבחשש עופות טמאים והוא הזד יהיר לץ שמו שרוצה בליצנות אחת לדחות פרשה שלימה שבתורה באיסור אכילת עופות טמאים ועבירה גוררת עבירה שהשתמש במושג המקודש של נזירות שבתורה שהוא להזיר נזיר להשם ונקרא קדוש בתורה ונתנו על תרנגול להתלוצץ ולהרפות ידים מלהינזר ממאכלות אסורות ואף אנן נימא לו,

עוד טוען שהוא עף יותר משאר התרנגולים וזה טעות שהעוף הנקרא לגהורן הוא זה שעף ביותר ואעפ"כ אנחנו אוכלים את הביצים שלו בכל תפוצות ישראל כיון שהוא העוף הנפוץ ביותר לעופות להטלת ביצים לאכילה אבל הבראקל עפיתו כתרנגול רגיל.

עוד טען שהקנה שלו פתוס, כך הם כל התרנגולים הרגילים רק העופות של הבית חרושת מחמת פיתום המוגזם משתנים.

עוד טען שחכמי הטבע אומרים שהוא מוכלא מפיומי, זה לא מחכמי הטבע אלא ממציאי האבולוציה המפורסמים בשטותם המופלגת.

עוד טען שזה הפך לנדיר ונאסר, דין זה הוא רק בנודר מצבע תרנגולת שנעשה אי פעם נדיר אבל בלא זה אין שום חסרון במה שנעשה צבע נדיר.

עוד טען שחכמי הטבע אמרו שעבר כמה הכלאות, לא אמרו ולא כלום וענין זה נתבאר בארוכה בקונטרס מסורת טהרת עופות שהופץ.

עוד טוען שכיון שמשמרים אותו סימן שמתייחסים אליו כציפור, וטעה מאד שמשמרים הרבה זנים של תרנגולים ושל כל סוגי הבעלי חיים.

אחר כל ההבלים האלו מתחיל הטפת מוסר למרנן ורבנן רבם של ישראל מרן שבט הלוי זצוק"ל ויבלחט"א מרן הגר"נ קרלי"ץ ומאות ת"ח אמתיים שאוכלים עוף זה כבר עשרים שנה בידעם שהוא הוא העוף שהי' נאכל במסורת מדור דור, וכבר נתפרסם ויתפרסם עדות כל השוחטים וכל הרבנים שזהו העוף שהי' נאכל מדור דור בכל תפוצות ישראל.

ואי אפשר להמשיך להשיב על כל ההבלים וממה שכתבנו רואים שאינו יודע בין ימינו לשמאלו ומן השמים ירחמו כי חוצפתו לשלוח לכל מקום דברי גידופין נגד גדולי הדור הוא דבר נורא שאע"פ שרואים שהוא עם הארץ ושוטה אבל צריך ליזהר שלא יתקררו אחרים כמו במעשה עמלק ומן השמים ירחמו.

ולפי"ז יש לומר שכשם שהינשופים והבת היענות שבחצרותיו של בעל התרנגולתא דאגמא חלוקין ביסודן מכל הינשופים והבת היענות שבכל העולם כך גם תרנגולות שבחצירותיו של בעל התרנגולתא דאגמא שונים מכל התרנגולים שבעולם ולכן לא הצליח להכיר בבראקל כהעוף שבמסורת אכלוהו כל ישראל במושבותם, וקל להבין.

עוד כתב בעל התרנגולתא דאגמא שהעוף הזה ה"בארקל" הוא משונה לפי שיש לו שערות סביב צוארו, אכן הוא משונה מהעופות של בתי החרושת אבל כל התרנגולים שאכלנו מימות עולם יש להם שערות כאלו וגם העופות שאנו אוכלים הביצים שלהם יש להם שערות כאלו, אלא שהזכרים יש להם שערות יותר ארוכות וזה ידוע לכל מי שמכיר תרנגולים זולת לבעל התרנגולתא דאגמא וכבר העידו כל השוחטים הזקנים שהיו שוחטים עופות עם שערות כאלו ממש, אלא שצריך לדעת האין לתופסם שלא יפריע השערות לשחיטה, אלא שטענתו של בעל התרנגולתא דאגמא צ"ע שלא מצא בשות"ם שיש לתרנגולים שערות גדולות, ויש לתרץ שזה היה דבר פשוט שכל העופות הי' להם שערות כאלו ולכן לא הוצרכו לכתוב בשות"ם מה דינו של מי שמצא תרנגול עם שערות גדולות אלא ששוב סתר בעל התרנגולתא דאגמא משנתו שמתחילה כתב שבמקום השחיטה אין שערות גדולות ושוב הקשה למה לא כתוב להזהר גם בתרנגולים מהשערות הגדולות אבל התירוץ הוא פשוט שבתרנגולים כולם כך ויודעים לשוחטם שלא במקום השערות.

ועוד טען שאינו נטרף בקל, שקר הוא דובר בכל הספרים כתוב שזה תלוי במקום גידולו של התרנגולים ואין נפקא מינא בין תרנגול עם שער ארוך או שער קצר לענין להיטרף מטורפין למיניהם רק הכל תלוי אם הוא נמצא במקום שיש טורפין שאז הוא לומד להיזהר מהם.

שעדרדיה

ידוע שמרן רשכבה"ג מרן בעל השבט הלוי זצוק"ל כינס לפני כעשרים שנה אסיפה והתחנן כמה וכמה פעמים שיתקנו הענין הנורא של העופות שמערבים אותם עם עופות טמאים ואז היתה השאלה על שעירבו מינים טמאים בתרנגולים זכרים ועל הנקבות היה שאלה יותר קלה וע"ז כתב לכתחלה אין להתיר ועכ"פ ציוה שיתקנו כי אסור להמשיך דבר קבוע בדיעבד והפסיק לאכול אמנם על המציאות שנהיה היום שנתוודע בידיעה ברורה שמערבים טמאות בנקיבות לא היה שום הו"א להתיר בדיעבד ע"ש.

בשלש שנים האחרונות נכנסו בענין רבנים חשובים ומומחים גדולים ע"פ בקשתו של כ"ק מרן הגאב"ד והביד"ץ שליט"א וע"פ בקשתו האישית של מרן הגה"ק האדמו"ר מפשעווארסק שליט"א והכניסו לענין נגידים גדולים והשקיעו הון תועפות ודמים תרתי משמע, כדי להציל כלל ישראל מהמכשול הנורא של העופות הקיימים. אשר מעורבים בהם עופות טמאים, שקיבצו מכל קצות תבל ועירבו בזה.

ועכשיו שבס"ד כבר התחילו למכור אותם העופות נכנסו כמה בעלי אינטרסים מחו"ל שהם סוחרים במינים טמאים ומפחדים שיתמעט מסחרם ומשפיעים על אנשים כאן בא"י שיש להם אינטרסים שונים להרס ולחבל את כל זה, והעיקר שישארו עם העוף של הבתי חרושת המעורב, ועל זה אינם בוחלים בשום אמצעי, ראשית מנסים להכשיר העוף המעורב בק"נ טעמים, נוסף ע"ז מנסים להשמיך ולהוציא לעז לפסול העוף הישן שאכלו כל בני ישראל במשך הדורות שלפנינו עד לפני חמישים שנה לפני שהביאו לכאן העוף הטמא בכל מיני אמצעים, וכן מנסים לבלבל ולטרטר את הרבנים ולבלבלם על כל הענין, הכל כדי להכשיר השרץ הטמא העוף של הבתי חרושת שעל זה נצטער מרן רשכבה"ג בעל השבט הלוי זצוק"ל ועוד גדולי ישראל זצוק"ל ויבלחט"א.

עוד הוסיפו בעלי אינטרסים חטא על פשע

שבאו בעלילת שוא להשמיך את המכירה של העוף של המסורת הישן שהתחילו למכור כנ"ל ועשו תמונה מעוף אחר שאינו אותו העוף הנמכר והביאו אותו לאלו השוחטים שהעידו על העוף הנמכר שהוא העוף מהמסורה הישנה ושאלו אותם על התמונה שהביאו האם על עוף זה העידו להכשיר וענו שלא ועל סמך דיבור זה איתם כתבו וחתמו שמם בזיוף כאלו השוחטים חתמו והכל שקר וכזב כמו שמענו מהם במפורש שע"ז לא כתבו ולא חתמו ולא הרי זה כהרי זה, ולכן מתפרסם עתה המכתב האורגני שלעליהם חתמו להעיד על מסורת וכשרות עוף הנמכר ומה שא' מהרבנים כתב לפסול את מה שמוכרים ה"ז ע"פ אותו התמונה המזויפת שנעשה.

ובקרוב בעזהי"ת יצא לאור קונטרסים מיוחדים משרי התורה ופסקים ברורים בהרחבה מרבותינו שרי התורה וגדולי ההוראה זצוק"ל ושיבלחט"א.

להוי ידוע להם שכלל ישראל בארץ ובחו"ל אינם מוכנים בשום אופן להמשיך להתפטם בעופות המיוצרים בבתי חרושת של גויים שמערבים בזה עופות טמאים ונצא נגדם במלחמת חורמה עד שיוסר החרפה הזאת מישראל.

והקב"ה יצילנו ממאכלות אסורות המטמטמות את הלב ויערה עלינו רוח טהרה בביאת גואל צדק בב"א

דברים כהויתו

בימים אלו כאשר נתקיים בנו והיה הרע משתולל באופן נורא כאשר קמו אנשי פועלי און מחו"ל להכריח ולכוף את ציבור החרדים לדבר ה' להמשיך לאכול העופות שמרן רשכבה"ג הגר"ש וואונר וצוק"ל פסק שזה אסור אפי' בדיעבד ועושים זאת ע"י טריק שיהרסו ויחבלו בחברת 'טהרת העופות' אשר הוקם בהוראת ובהשתדלות כ"ק מרן הגאב"ד שליט"א וכ"ק אדמו"ר הגה"ק פשעווארסק שליט"א ובראשות הגאון הגדול ר' שלמה יהודה הירש שליט"א מו"ץ ויו"ר ועד השחיטה דהעדה החרדית, אשר על פי הדרכתו האישית התנהל כל הענין, וכל פרט ופרט היה על פי הוראותיו הברורות ולא עשו ולא זזו בשום דבר בלעדי הוראותיו.

ומעשה שהיה כך היה לפני כארבע שנים כשנודע הדבר הנורא של הכלאת העופות להגאון האדיר ר' אברהם אטיק וצוק"ל ראש ישיבת באר שלמה ויבלחט"א הגה"צ ר' חיים רבינוביץ כ"ק אדמו"ר ממשכנות הרועים שליט"א ירדו בכבודן ובעצמן לביתו של הגאון הגדול ר' שלמה יהודה הירש דומ"ץ ויו"ר ועד השחיטה שליט"א ובקשו ממנו שיכנס לענין להציל את כלל ישראל ממאכלות אסורות רח"ל, ואז באותו מעמד קרא להרה"ג ר' יוסף מאיר מרק שליט"א מראשי ועד השחיטה, והחליטו לפנות לכ"ק מרן הגאב"ד שליט"א שיעורר כמה נגידי עם להקים חברה עצמאית לגידול עופות שיהיה חברת גידול לעופות של יהודים ובהשגחה ושילכו לחפש עוף שאין לו חששות.

ובאמת כבר אז רבים בעלי אינטרסים הפריעו מבית ומבחוץ והפריעו להכנס לענין בכל מיני חשבונות רבים, רח"ל. ואז החליטו שיעשו הכל בסוד, כדי להנצל משלוחי הס"מ, ואז שלח הגאון הגדול ר' שלמה יהודה שליט"א משלחת של רבנים ומומחים מובהקים בענין ודרשו וחקרו ושמו לילות כימים בדרישות וחקירות ובהתייעצויות עם הגאון הגדול ר' שלמה יהודה שליט"א ואחרי זמן רב ובישוב הדעת יצא ההחלטה ע"י הגאון הגדול ר' שלמה יהודה שליט"א [שהוא בעצם האחראי על כל עניני השחיטה ומרן הגאב"ד והבד"ץ שליט"א סמכו ידם עליו לנהל ולפסוק בכל עניני השחיטה ובעצם הוא אחד מתלמידיו הגדולים והחשובים של מרא דארעא דישראל הרמ"א פריינד וצוק"ל], להביא את העוף הנקרא 'בראקל'.

ואחר שעשו שחיטה ונתוודע הדבר לאנשים בחו"ל שיש להם נגיעות גדולות בעניני כסף, שהם חושבים שע"י שכלל ישראל יאכלו רק את העוף הזה יפסידו כסף ע"כ יצאו במסע להצים וטרטורים על הרבנים הגאונים שליט"א ובכל מיני שקרים ובלבולים מבלבלים את הרבנים שליט"א.

יש לציין שאלו שהפריעו בהתחלה לצאת בכלל לחפש עופות מטעמי חשבונות רבים קמו בתחית המתים ללחום נגד הבראקל ומשתפים פעולה עם האנשים מחו"ל באופן נורא לחפש מתחת לאדמה כל מיני שטותים כדי לפסול את הבראקל.

וידע הציבור שכל המלחמה נגד העוף 'בראקל'

הוא כדי להחזיר את העוף הקיים עם מלא חשיות נוראות

ולחם אנו אומרים שכלל ישראל אינו נכס פרטי שלכם, ואפי' עם תבטלו את הבראקל לא ימשיכו בשום פנים ואופן לאכול את העופות הטמאים של בתי החרושת של הגויים, וב"ה בחו"ל יש כבר הרבה הרבה שחיטות של עופות אחרים אפי' שאתם שם לוחמים ומפריעים שם ג"כ כמו כאן, ושם ג"כ גדולי הרבנים צריכים ללחום נגדכם. אבל תדעו שכלל ישראל מוועזעים מהדבר הנורא של העופות הקיימים עם ההכלאות, וילחמו בחירוף נפש כדי להסיר חרפה זו מישראל ולא תוכלו בשום אופן להמשיך לכוף את הציבור להכשל בענין הנורא הזה, והקב"ה ישלח לנו עוזרתו מן השמים על דבר כבוד שמו שנוכל להנצל ממאכלות אסורות המטמטמות את הלב.

בס"ד,

לכבוד כ"ק מורינו הגה"ק .... שליט"א

עתה באתי מול הדרת קדושתו על ענין כשרות העופות אשר כידוע שהעופות
הרגילים יש בהם חששות של תערובת עופות שאינם כשרים, והי' שלא יכשלו עם
קודש בפגם מאכלות אסורות ח"ו.

אמנם בס"ד בהשתדלות עצומה של כ"ק הגאב"ד מורינו ר' יצחק טובי'
שליט"א הגאב"ד דפעה"ק ירושלים ת"ו וכן עוד צדיקים וישרים שמסרו נפשם
להביא עופות כשרים כמקדמת דנא ע"פ הגה"ק ר' שמואל הלוי ואזנר זצ"ל ועוד
בעלי ההוראה המובהקים דארה"ק ועכשיו

ירוצים להשבית מלאכת הקודש לתקן ענין כשרות העופות,
לכן באתי בזה לבקש מכבוד קדושתו לעמוד לנו לעזר מעיר, לחזק ידי העוסקים
במלאכת הקודש להציל עם ישראל מלהכשל ח"ו בונטמתם בס ח"ו ויעתיר בעדינו
להצליח לתקן כדבעי.

המעתיר בעדכם, חיים רבינוביץ בלאאמו"ר הגה"ק רבי בנימין זצוקללה"ה

פאזעמיר דעזנס חיים רבינוביץ דלאאמו"ר
גאב"ד פרי דנימין זצוקללה"ה

אוריאל זלמן משה שליט
בס"ד. אני מצטרף לבקשתו להקטין מידת חיים רבינוביץ שליט"א,
ואצטרף לאיגרתו דבר אצט"ל דמק צי מל יודו אתי מקדש
את המעשקים בזמן אשתי דמק צי מל יודו אתי מקדש
ליה ביה ספק, וגם מוסקים בצ' אלל בן אמונת אברהם ובהסכמת גדולי
אוריאל מאלו מצאנום צ' שנים רבות, וידוע שגדולי ילדיה נכבדו בדבר
אצט"ל אצט"ל תעלהים הנשים מל תעלהים שני דאגם מאלות - אצט"ל
והקב"ה ירבה שאל בך רבינו שליט"א אלו"ה ויבא אלאר בבלא אצט"ל
דאצט"ל בן אלים
שליט"א

בתי דין צדק בני ברק

י"ד מנחם אב תשע"ז לפ"ק

בס"ד,

הובא לפנינו תרגומים הנקראים בראקל ומצד הדין אין אנו רואים בהם שום שינוי המצריך מסורת, אולם מכל מקום כדי להסיר כל צל ספק קיבלנו העדויות הנ"ל

הריני לאשר שראיתי את העופות הנקראים בשם בראקל, ונשאלתי ע"י הבי"ד של הרב וואזנר זצ"ל וע"י הבי"ד של הרב קרליץ שליט"א אם הם דומים לעופות ששחטו בעבר ברומניה וכן בא"י בשנים עברו בשוק הכרמל, ועניתי שהם עופות טבעיים ששחטו פעם הן ברומניה והן בא"י.

וע"ז באתי עה"ח

דוב דסקל

שו"ב

אני הח"מ הרב רפאל עשור ובר"ב במרוקו ובא"י למעלה מיובל שנים וזכיתי לשחוט עבור הצדיק הבבא סאלי זצ"ל ועוד צדיקים, נשאלתי ע"י הבי"ד של הרב וואזנר זצ"ל וע"י הבי"ד של הרב קרליץ שליט"א, בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים בראקל, האם הם דומים לעופות ששחטו בעבר או שיש בהם איזה שינוי, ועניתי, שהם ממש כדוגמת העופות ששחטו במרוקו וכן העופות הטבעיים ששחטנו בעבר בא"י.

י"ד מנחם אב תשע"ז לפ"ק

אני הח"מ שניאור זלמן טאבאק, שו"ב כחמישים שנה, בתל אביב, ובקהילת סאטמאר בב"ב, נשאלתי ע"י הבי"ד של הרב וואזנר זצ"ל וע"י הבי"ד של הרב קרליץ שליט"א, בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים בראקל, ונוצותיהם ארוכים, וצבע הנוצות הינם חומים ולבנים - שחורים ולבנים - והינם דומים לעופות שנקראים בציבור עופות ערביים, ושחטו אותם בלי שום פקפוק, וראיתי שוחטים שהיו לפני מלחמת העולם השנייה, וגם שחטו אותם בלי שום פקפוק ושאלה.

וע"ז באתי עה"ח

ע"ה רפאל עשור שו"ב ס"ט

אני הח"מ שניאור זלמן טאבאק, שו"ב כחמישים שנה, בתל אביב, ובקהילת סאטמאר בב"ב, נשאלתי ע"י הבי"ד של הרב וואזנר זצ"ל וע"י הבי"ד של הרב קרליץ שליט"א, בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים בראקל, ונוצותיהם ארוכים, וצבע הנוצות הינם חומים ולבנים - שחורים ולבנים - והינם דומים לעופות שנקראים בציבור עופות ערביים, ושחטו אותם בלי שום פקפוק, וראיתי שוחטים שהיו לפני מלחמת העולם השנייה, וגם שחטו אותם בלי שום פקפוק ושאלה.

באעה"ח יום א' י"ד מנחם אב תשע"ז

שניאור זלמן טאבאק

במותב תלתא הוינא ובאו לפנינו השוחטים דלעיל ה"ה הרב דוב דסקל שו"ב דקהילת ויזניץ ושוחט בת"א יותר מיובל שנים וה"ה הרב רפאל עשור שו"ב במרוקו וגם בתל אביב יותר מיובל שנים והרב שניאור זלמן טאבאק, שו"ב בקהילת סאטמאר בב"ב וש"ב בתל אביב כחמישים שנה, והעידו בפנינו שהעופות שהביאו לפנינו, הנקראים בראקל שהובאו ע"י חברת מסורת טהרת עופות, הם עופות טבעיים, שהיו רגילים לשוחטם הן בחו"ל והן בא"י.

וע"ז באנו עה"ח

מנחם מנדל לובין

שריאל רוזנברג

משה שאול הליון

אני הח"מ שניאור זלמן טאבאק, שו"ב כחמישים שנה, בתל אביב, ובקהילת סאטמאר בב"ב, נשאלתי ע"י הבי"ד של הרב וואזנר זצ"ל וע"י הבי"ד של הרב קרליץ שליט"א, בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים בראקל, ונוצותיהם ארוכים, וצבע הנוצות הינם חומים ולבנים - שחורים ולבנים - והינם דומים לעופות שנקראים בציבור עופות ערביים, ושחטו אותם בלי שום פקפוק, וראיתי שוחטים שהיו לפני מלחמת העולם השנייה, וגם שחטו אותם בלי שום פקפוק ושאלה.

ב"ה, יום ב' לסי' אלה הדברים
ד' מנחם אב תשע"ו לפ"ק

בענין כשרות מסורת העופות

הנה זכרתי ימים מקדם אשר מרן רבינו פוסק חדור הגר"ש ואונר זצ"ל כינס בביתו כמה פעמים בנושא כשרות מסורת התרגולים אשר נשחטים תחת השגחות מהודרות, אמנם נתברר שאופן גידול העופות-געשים עיי שמרכיבים מינים שונים כדי לחשביח מקחן, ונתברר למעלה מכל ספק שהמינים שמרכיבים הזכר הוא ממין תרגול עוף שאין לנו מסורת עליו, [וכהיום נתברר שגם הנקבה מערבין במינים שונים].

וכמה נטענר אותו צדיק על המשנה החמור שיש באכילת עופות אלו ובפרט שאסור להעמיד הנהגת הכלל על דוחקים, ומרן רבינו זצ"ל כתב בתשובתו הרמה ביום ד' מני"א שנת תשנ"ח להזהיר עיי, ונדפס בשו"ת שבת הלוי נח"י סי' ק"י"ג וסיים בלשונו הקדוש עיי עליו להתעורר ולעמוד בהשגחה חמורה שלא להביא לשחיתות עופות רק ממקור שהוא בדוק מחשש תערובת מינים, ושהאפרוחים גדלים רק ממין שהמסורה ברורה בלי פקפוק הן מצד הזכר הן מצד הנקבה - והשי"ת יצילנו ממכשולים ופגיעה ח"ו בקדושת ישראל, עכ"ל.

והנה מרן רבינו זצ"ל קרא לכמה אנשים חידועים במסירות נפש לדבר שבקדושה שיעשו השתדלות אצל גבירים שיסכימו להשקיע ממון כדי להחזיר את טהרת מסורת העופות לכלל ישראל, וגם שיחפשו חיפוש אחר חיפוש למצא תרגולים שלא נגעה בהם יד אדם לערב מין בשאינו מינו, ולקחו על עצמם שליחות זו במסירות נפש, והסתובבו מאות פרסאות במקומות נידחים, וגם בדקו אצל משמרי עופות המקפידים שלא לערב המינים, ועלה בידם הבורר שהעוף הנקרא "ברקל" שמקורו ממדינת בלגיה ואשכנז הם מהעופות שהם במסורת בלי שום פקפוק.

אמנם כדי שיוכלו להביא עופות אלו לקהל החרדים לדבר ח' צריך יגיעה גדולה וחשקעה עצומה של מליוני דולרים וגם עופות אלו הם יקרים בהרבה מעופות הרגילים מפני אופן גידולם ועוד סיבות, ועיי הוקמה חברת "מסורת טהרת העופות" העוסקים לגדל העופות הנ"ל כדי להביא העופות האלו לציבור היראים, ועל פי הדין צריך לגדור שלא יסיג שום אדם את גבולם לעסוק ביצור העופות של מסורת עד חמש עשרה שנה.

ויהי רצון שנוכח להחזיר עטרה ליושנה שכלל ישראל יזכו להעלות על שולחנם עופות כשרים בלי פקפוק, וחעוסקים בזה יזכו שחפץ ח' בידם יצלח ושיתברכו בכל מילי דמיטב.

תע"ז באתי עה"ח

ב"ה, יום   מנחם אב תשע"ז לפ"ק

דעת מרן בעל "שבט הלוי" זצ"ל בענין מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל",

כדי להביא את דעת מו"ר פוסק הדור זצ"ל הריני להביא את העובדות דלקמן,

א. רבינו זצ"ל נתעורר לפני כעשרים שנה על נושא כשרות מסורת התרנגולים בזמנינו הנקראים עוף פטם אשר יש כמה מפעלים של גויים שהם המתעסקים בזה, וכדי להשביח מקחם מערבים מינים שונים בעופות אלו, וכפי הידיעה אז היה רק חשש שעירבו את זרע הזכרים של מינים אחרים בנקבות כשרים, וכינס כמה רבנים גדולים וביניהם הגר"נ קרליץ שליט"א לדון בשאלה זו כדרכו לעשות כן בכל שאלה הנוגע לכלל ישראל, ונמנו וגמרו שיש בזה שאלה חמורה וצריך לעשות פעולות כדי לשנות פני הדברים שיוכלו כלל ישראל לאכול עופות הכשרים שיש להם מסורת, וכתב תשובה שנדפסה בחלק עשירי (סי' קי"ג) וכתב שם כמה צדדים להתיר בדיעבד, אבל לא נחה דעתו שיהיה דבר שיש שאלות חמורות עולות על שולחן בני ישראל הכשרים.

ב. ושוב כינס רבינו כמה ת"ח אנשי אמת ומביני מדע וגם ביכלתם להוציא הוצאות ע"ז, ושלחם לילך למקומות בחו"ל אשר גדלים התרנגולים באופן טבעי ללא הכלאות, והלכו בשליחות רבינו זצ"ל ובברכתו ממקום למקום וביררו בירור אחר בירור עד שהגיעו לתרנגולים הנקראים "בראקל" שגדלו באופן טבעי ללא כל תערובת מינים אחרים, ובאו לרבינו זצ"ל וסיפרו את כל הבירורים שעשו, וסמך ידו עליהם וביקשם להביא את העופות הנ"ל לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם, והצליחו להביא כמה עופות כדי שרבינו זצ"ל יראה בעיניו את העופות, ואמר בשמחה שזה תואר העופות שהיו קודם המלחמה שגדלו החצירות, [ונידוע דלרבינו זצ"ל היה טביעת עין חדה כשראה אדם לפני ששים שנה זכר תוארו בדיוק והכירו כשראהו שנית].

ג. אחר שזכו לברר את מסורת התרנגולים הנקראים "בראקל" שהם אלו שאכלו אבות אבותינו מדורות עולם כפי שהעיד רבינו זצ"ל ניסו העוסקים בדבר להביא לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם ונתקלו בקשיים רבים מצד השלטונות, ולא עלה בידם עד הנה, אמנם לאחרונה נתגברו ע"ז והתחילו לגדל בארץ ישראל מעופות אלו, וכמובן שעופות אלו יקרים מאד כי צריך להשקיע בגידולם וגם גדלים באופן טבעי כמה חדשים ולא כהעופות הרגילים שמגדלים אותם רק כחמישה שבועות.

ד. והנה העופות שרגילים היום הנקראים עוף פטם שונים קצת בצורתם מצורת התרנגולים שהיו רגילים בהם לפני כשמונים שנה, וזה בא ע"י ההכלאות השונים שנעשו בזה, עד שחושבים על העופות שיש בהם מסורת כעופות משונים מהעופות הרגילים, והאמת שהעופות הנקראים "בראקל" הם העופות שהיו רגילים בהם מדורות עולם.

ה. כמו כן פשיטא לרבינו זצ"ל דמה שאכלו בשנים האחרונות ללא שום ידיעה על מקור העופות לא הוי בגדר מסורת, רק מה שרואים שגדלים באופן טבעי כמקדמת דנא, ולא מה שמגדלים באופן מלאכותי, ללא שום ידיעה על מקור העופות.

ו. ולאחרונה נתברר שיש חששות על תערובות של נקיבות ממינים אחרים בעוף פטם, ונמצא שחלק מהלימוד זכות שמבואר בתשובה שכתב רבינו זצ"ל אינו קיים.

ויה"ר שנזכה להחזיר עטרה ליושנה שיוכלו כל בית ישראל לאכול רק מבשר שאין בהן חששות כלל ונזכה להגאל בגאולת עולם בב"א.

וע"ז באתי עה"ח

משה שנייד קלן

משה זאב זארגער

רב ודומר"צ

מח"ס שו"ת "וישב משה" וש"ס

פעיה"ק ירושלים תובכ"א

בעז"ה. מנחם אב תשע"ז לפ"ק.

ואלו נאמנים בגדלם להעיד מה שראו בקטנם ויותר מקטנם, היות שאאמו"ר ז"ל היה סוחר עופות חיים, ומור"ח ז"ל היה שו"ב מובהק באופן שהורגלתי הרבה בעופות חיים, וכעת א' ואתחנן הובאו לפני ע"י העסקנים לול תרנגולים מסוג הישנים, ומיד הכרתי אותם שהם העופות שראיתי בילדותי ובכחורתי בשנות תש"י המאוחרות ושנות תש"כ המוקדמות בצורות הרגלים והשוקים והכרכולת והנוצות המרובות ועוד.

ובזכרוני שבתחילת שנות תש"ל דיברתי או שמעתי מהם שניכר שינוי בתרנגולים (בשנות תש"ל המוקדמות או קודם לזה, ובארה"כ היה זאת כמה שנים קודם) הן שהרגלים נתקטנו והן שהשוק נתגדל ולא ידענו אז מהו, רק ידענו שיש הרבה בשר יותר בעופות כבר אז מעופות הקודמות שהיו נוצות רבות ועצמות גדולות ומעט בשר לאכילה.

אי לזאת פשוט שהוא המסורת הישנה מהעופות, ולא רציתי להכנס להלכה חמורה זו, כי הגם שמחזר גיסא איני ב"ה רב בבתי שחיטה ובענייני כשרות בשום מקום, ואין עלי ב"ה לחץ מבע"ב והנהלות הכשרות השונות שפוחדים מזה כמובן (איני מכוון לשום אדם חלילה, רק הוא נראה כנסיון גדול שאם יצליח אולי יפסידו...), אבל גם מאידך גיסא מאד מאוד קשה לומר שאחכ"י נכשלים בחשש עוף טמא ח"ו.

לכן אכתוב רק מה שראיתי בעיני שרוב בני הדור הזה לא ראו מעולם עוף הישן ואין יודעים מהו. ופשוט שהמסייעים בזה יתברכו בכל הברכות לזכות בני ישראל בטהרה ע"ד המסורת הישנה.

נ.ב. כדי להעיר בדבר ידוע, שמרן הד"ח זי"ע בקאבריצר הינער שנתחזק בכל כוחו להתירם, כתב בד"ח סי' מ"ז שנפשו געלה מהם לא ידעתי מאיזה טעם וכידוע ממהר"ם שיק ובי"ש ועוד שנוורע האיסור והד"ח חזר בו - והנה כי כן ראיתי עכשיו בקונטרס חדש שיצא לאור שמרן זי"ע לא אכל מעולם העופות המעובדים וכתב אולי מטעם שאין ביניהם מולידים - ראה ולמד כחן של צדיקים כמ"ש לא יאונה לצדיק כל און.

ומי יודע מי הם שאכלו עוף מעובד זה, וכתב ט"ז סי' פ"ב שהצדיקים לא אכלו תרנגולתא דאגמא רק המון העם, וגם אם אכלו הרי כל שנה הוא משתנה, וידוע מ"ש מרן זי"ע על הד"ח שאסר מצות מכוונה שטעמו שמשחנה מזמן לזמן וכן בזה שיתכן שיהיה כולו או קרוב מעוף טמא.

אבל כאמור איני מתערב בענייני הלכה ופשוט שמסורת אבותינו מאות בשנים חשובים יותר.

מ"ה זאב זארגער
25.5.2017

Rabbi SHLOMO J. HIRSCH

12, DOVEV MEYSEURIM St.

JERUSALEM, 94401

E. ISRAEL

Tel. 5387206

שלמה יהודה הירש

פ"צ בקרע חרדית

דרכי חסידות

דואר כללי "יטב לב" ויטאפאר

פקיח ירושלים חובבי"ת, 94401

רח' חובב משרים 12 טל. 5387206

בס"ד אור ליום ה' כ"ז ניסן תשנ"ו

הנני לאשר בזה דתרנאלת הנקרא
בראק"ל שהוא נשאר מאוד אצל המאדלים
אותו בתור גלע שחור, דהיינו שהם שומרים
עליו שלא יצאו מה הכלאות ממנים
אחרים.

וכפי שמצתי מפי מומחים לדבר, וכן
מוכח ממראהו וצורתו שהוא בצורת
תרנאלת שלנו הנאכל אצלנו במסורת
מכל הדורות, מבלי שום שינוי, באופן שאין
בהם שום חשש כלי, ולדעתנו יש לחזק את
העוסקים במלאכת הקודש בפליחותם על
הרבנים הגאונים המפורסמים להצמיד
השטח על התרנאלים הנאכלים, לא
יורכב בהם תרנאלת ממנים אשר אין
עליהם מסורת, ואשרי חלקם, ויה"ר שחפץ
ד' בידם יצליח, וכל העוסקים והמסייעים
יתברכו בכל מיני דמיטה.

שלמה הירש

בעזה"י

כ"ה ניסן תשע"ו לפ"ק

הנני לאשר בזה, כי ביום כ"ד ניסן תשע"ו, הראו לי התרגול הנקרא ע"פ דברי המומחים בזה בלשונם בראק"ל. והחזקתיו בידי, ובדקתיו בכל הבדיקות השייכות אם יש בו איזה שינוי מצורת שאר התרגולים, שינוי המצריך גביית מסורת מיוחדת, וכמבואר בשו"ת דברי חיים יו"ד ח"ב סימן מ"ח אשר שינוי קטן בנוצות או באברים מצריך מסורת מיוחדת. ונוכחתי לדעת שצורתו כצורת התרגולים הנאכלים מעולם ללא שום שינוי כלל. דהיינו כרבולתו אינה כפולה ואין בה שום שינוי, אין שום אבר בגופו הגדול או קטן מרגילות שאר תרגולים, אין שום נוצות ברגליו, גם דרך גדילתו והילוכו הכל כתרגול המקובל מדורי דורות. גם בדקתיו באם חולק את רגליו ג' לצד א' וא' לצד הב', ואצבע יתירה, (זפק וקורקבן הנקלף ביד לא ראיתי בעיני אמנם העידו בפני אנשים יראים ושלמים ששטוהו ובדקוהו), הכל כמבואר בגמ' ובשו"ע יו"ד סי' פ"ב. גם מה שצבע פיו ורגליו כהה, לדעתי אינו כלום. ועיני ראו בעיר מולדתי ירושלים עיה"ק תובב"א שנים רבות שאכלו תרגולים כדוגמת וצורת תרגול זה (ונקראים בארץ ישראל בלשון ערבי באלאד"י) וצבע פיהם ורגליהם היה כזה.

וכפי שנתבאר בשו"ת דברי חיים לרבה"ק מצאנו זיע"א יו"ד ח"ב סימן מ"ח באם אין שום שינוי מצורת העוף המקובל מעולם די בזה.

ובוודאי שדבר גדול מאד הוא להעמיד השגחה מיוחדת שהתרגולים הנאכלים יהיו נקיים מתערובת עופות אשר לא נודע כשרותם. וראיתי באיזה ספר (וכעין זה מובא בסה"ק תולדות יעקב יוסף פ' נשא עה"פ והתוודו את חטאתם) אשר לפנים הי' צריך הבע"ד לפתות וללכוד ברשתו כל יחיד בפ"ע, ואח"כ התחכם ללכוד ברשתו את רב העיר, ואח"כ התחכם ללכוד השוחט וממילא בידו כל העיר ע"כ. ואפ"ל דבזמנינו התחכם הבע"ד ללכוד ברשתו העוף עצמו. כי ע"י שלוקחים העופות הנאכלים המצויים כיום ללא השגחה, שנתברר בבירור גמור שמערבין בהם עופות שונים אשר אין מסורת בדינו עליהם כלל, וחשש גדול מאד שהינם עופות טמאים ממש ח"ו, ובכל שנה ושנה מוציאים הקאמפאני"ס עופות חדשים לשוק ואין איש יודע מה ערכו בהם. על כן בוודאי יש לחזק את העוסקים במלאכת קודש זו להעמיד השגחה על כך, ואשרי חלקם.

וע"ז באתי עה"ח.

אברהם אברהם

מתוך מכתבי רבותינו מרנן ורבנן שרי התורה והיראה

על השערוריה הנוראה של אכילת העוף הפטם ששוחטיים היום בכל המשחטות המעורב בכל מיני עופות טמאים

והחובה לתקן לחזור לאכול דוקא עופות שבמסורת

פסק הביד"צ

לכבוד ועד השחיטה המהודרת דעתנינו הע"י ולחברת מסורת טהרת העופות...אנו עומדים בס"ד לסדר שחיטה עם עופות בהשגחה על מסורת המקובלת שכשרה למחדדין מן המחדדין שאין עוד הכשר בהגמנו וצריך לזה עבודה וטרח רבה, ועל כן הוקמה חברה הנ"ל לייצר עופות שיש להם מסורת טהרה בהשגחה מתחילה היצור... ולכן מוטל על יוצרי השחיטה לעשות ככל האפשר שהתיקון יצא לטובעל במהרה שיתחילו ותיק ומיד בייצור העופות בהשגחה, ואנו מתחייבים לחברה הנ"ל שלאחר שייצרו עבורנו העופות האלו עם המסורת יחייבו את בעלי המשחטות שחתת השגחתנו לקנות אך ורק מעופות אלו אף שיהיו יקרים קצת לפי הצורך

יצחק טובי' וויס **משה שטרנבוך** **נפתלי ה. פרוקל**

פסקו של מרן

הגר"נ קרליץ שליט"א

כ"ו תמוז תשע"ז

...והנה עתה קמו אנשים יראים בשם חברת "מסורת טהרת העופות" ומגדלים זו מקורי טהור בפיקוח הדוק ע"י השגחה כדת וכד"ן ע"כ בודאי יש להשתמש בעופות אלו דוקא ולהחזיר כשרות מסורת העופות למקומה

מנחם מנדל לובין

כ"ט תמוז ת"ז
התנצל זה הנקרא "בראקל" גדל במקומנו כלל התרגומים המצויים ואין נראה בו שניים אלא שצבע הנצות הנוצות בגוונים שונים כפי שהיה בעבר ואנפי" כן להסיר צל של ספק הובא לפני מו"ח הגר"נ קרליץ שליט"א לפני י' שנים בערך ואכלו בחזקת תרגול מוחזק

מנחם מנדל לובין

זעקת אש קודש מגאון ישראל ותפארתה הגה"צ ר' ישראל יצחק קאלמאנוויץ שליט"א

...ומי ידוע הבה מהבלבול והיפסון בעקרי האמונה והדיעות כדת תורה לא נגזם ע"י אכילת עופות בלי מסורה רח"ל

וככל דברי שבקדושה בומנים אלו יש מיימינים ומשמאילים בכל מיני טענות סרק להחליש ולכסל את הענין הנחוץ הזה ע"י הדבר הצריך חיזוק

כל זה כתבתי ער"ח מג"א תשע"ז

ישראל יצחק קאלמאנוויץ

עדותו ופסקו הברורה של הגאון האדיר הגרמ"ז זורגר שליט"א מזקני גדולי ופוסקי הדור

מנחם אב תשע"ז לפ"ק

ואלו נאמנים בגדלם להעיד מה שראו בקטנם ויותר בקטנם, היות שאנאמר"ד ז"ל היה סוחר עופות חיים, ומר"ח ז"ל היה שריב מובהק באופן שהוולגתי הבה עופות חיים, וכעת א' ואתחנן הובאו לפני ע"י העסקנים לול תרגומים מסוג

פסקו הברורה של מרן רשכבה"ג פוסק הדור הגר"ש ואזנר צוק"ל

וזל"ק מתוך התשובה: על כן עלינו להתעורר לשחיטת עופות רק ממקור שהוא בזק מחשש תשיבות מינים ושהאפסותים גדלים רק ממין שהמסורה ביהוה בלי פקפוק בין מצד הזכר ובין מצד הנקבה...

מג"א תשע"ז

...ההתרגומים בומיניו הנקראים עוף פטם אשר יש כמה מפעלים של גויים שהם המתעסקים בהם, ומיד להשביח מקחם מעבים מינים שונים בעופות אלו, וכפי הדיעה אז היה רק חשש שעירבו את זרע הזכרים של מינים אחרים בנקבות כשרים, וכיום [הגר"ש ואזנר] כמה רבנים גדולים ובניהם הגר"נ קרליץ שליט"א לדון בשאלה זו כדרכו לעשות כן בכל שאלה הנוגע לכלל ישראל, ונגמנו וגמרו שיש בזה שאלה חמורה וצריך לעשות פעולות כדי לשנות פני הדברים שיוכלו כלל ישראל לאכול עופות הכשרים שיש להם מסורת, וכרב תשובה שנדפסה בחלק עשירי (סי' קי"ז) וכתב שם כמה צדדים להתיך בדעתב, אבל לא נזהר דעתו שיהיה דבר שיש שאלות חמורות עולות על שולחן בני ישראל הכשרים... ולאחרונה נחברר שיש חששות על תערובות של נקבות ממינים אחרים בעוף פטם, ונמצא שחלק מהלמוד זכות שבבואר בתשובה שכתב רבינו זצ"ל אינו קיים...

ושוב ניכנס רבינו כמה ת"ח אנשי אמות ומניני מדע וגם כילתם להוציא הוצאות ע"ז, ושלחם לילך למקומות בחו"ל אשר גדלים התרגומים באופן טבעי ללא הכלאות, והלכו בשליחות רבנו זצ"ל ובברכתו ממקום למקום ויבירו בירור אחר בירור עד שהגיעו לתרגומים הנקראים "בראקל" שגדלו באופן טבעי ללא כל תערובת מינים אחרים ובאו לרבינו זצ"ל וסיפרו את כל הברירות שעשו, ובסך ידן עליהם וביקשם להביא את העופות הנ"ל לארץ ישראל ולהתחיל בגידולם, והצליחו להביא כמה עופות כדי שרבינו זצ"ל יראה בעיניו את העופות, ואמו בשמחתו שזה תואר העופות שהיו קודם המלחמה שגדלו החצירות, [יודע דלרבינו זצ"ל היה טבעית עין חדה כשראה אדם לפני ששים שנה זכר תוארו בדיוק והכירו כשראהו שנית]...

משה שאול קליין

יום ב' ד' מג"א תשע"ז

...ועלה בידם הבריר שהענין הנקרא "בראקל" שמקורו ממדינית בלגיה ואשכנז הם מהעופות שהם במסורת בלי שום פקפוק... משה שאול קליין

מרן הגאב"ד

יום א' לסדר והיה עקב תשמעון תשע"ג לפ"ק

לכבוד חברת "מסורת טהרת העופות"... מאחר שנובדו לנו עניניו גדול מקור התקפות נענו במפעלים בח"ל בחשש תערובת עופות כלא מסורת, ועל כן הוקמה חברה הנ"ל לייצר עופות שיש להם מסורת טהרה בהשגחתנו מתחילת הייצור. לזכות לכל הנ"ל ישראל באכילת עופות טהורים ללא שום חשש...והע"כ אנו מהדירים לכל ידון מאן דרוא להשיג גבול למשך חמש עשרה שנה ולא לסייע ככל דרך שהוא וכן לא לקנות מהם עד תאריך הנ"ל,

יצחק טובי' וויס

משה שטרנבוך

הישינים, ומיד הכותי אותם שהם העופות שריאיתי בילדותי ובבחורתי בשנות תשי"ז המאוחרות ושנות תש"כ המוקדמות בצורות הרגלים והשוקים והכרבלות והנוצות המרובות ועוד...

הק' משה זאב זורגר

ר' שלמה יודא הירש שליט"א דמו"ן פעיה"ק ירושלים ויו"ד ועד השחיטה דהעדה החרדית פסקו של הגאון הגדול

לכבוד כ"ק מוריניו הגד"ק... שליט"א

...בס"ד עלה ביד מקנשי ד' להביא עופות במסורת טהרה שהיו ישראל קדושים אוכלים אותם בכל השנים בכל מושבותם...וגם אני הקטן בתוכם אשר זה שנים שאני עוסק בזה בהתאמצות גדולה מאז שיהיו העופות בתכלית ההידור במסורת טהרה...

הקטן שלמה יודא בן חנה הירש

לכבוד הגאון הגדול משירי כנה"ג.... שליט"א
...שלחנו שליחים נאמנים להביא עופות שגדלים בחצירות כמקדמת דנא וגם הגויים שמגדלים אותם משמרים אותם לצמצם מחמת שרצים לשמור הצורך היפה של העופות ומלבד השלוחים שבנקיים מאז בצורת העופות שבמסורת כמו שהיו אוכלים בכל תפוצות ישראל עד שבאו העופות המעורבים של הפאבריקן ודרשו וחקרונו עוד שיהא בירור שזהו צורת הערגול שנהנו לאכלו בכל תפוצת ישראל וכן העיד גם הגה"צ בעל שבט אלי זצ"ל, ועפ"י התחלתו למדל עופות אלו להחזיר מסורת טהרה למקומם ...

שלמה יודא הירש

בתי דין צדק בני ברק

בס"ד

הובא לפנינו תרגומים הנקראים בראקל ומצד הדין אין אנו רואים בהם שום שינוי המצריך מסורת, אולם מכל מקום כדי להסיר כל צל ספק קיבלנו העדויות הנ"ל...

במותב חלתא הוינא ובאו לפנינו השוחטים ה"ה הרב דוב דסקל שו"ב דקהילת ויז'ניץ ושוחט בת"א יותר מיובל שנים והי"ה הרב רפאל עשור שו"ב במרוקו וגם בתל אביב יותר מיובל שנים והרב שניאור זלמן טאבאק, שו"ב בקהילת סאטמאר בב"ב ושו"ב בתל אביב כחמישים שנה, והעידו בפנינו שהעופות שהביאו לפנינו, הנקראים בראקל שהובאו ע"י חברת מסורת טהרת עופות, הם עופות טבעיים, שהיוו רגילים לשוחטם הן בחו"ל והן בא"י.

משה שאול קליין

שריאל רוזנברג

מנחם מנדל לובין

- עידויות בדרורות וחזקות מזקני השושבי השוחרים שלפ"א -

הנה לפנינו עדויות של שוחטים ראי ה' שכל אחד ואחד מהם איך שראה העוף הנקרא "בראקל" מיד קפצו ואמרו הנה העוף שהיינו שוחטים אותה לאלפים שהיו מביאים אותה תמיד לירושלים מכל המושבות מסביב ושהיא התרנגול הידוע שהיה מתגדל בחצירות ירושלמים ובא"י וכלל העולם והיו קוראים לה כאן בא"י בלעדי (ערבי - ערבישער עוף)

בתי דין צדק בני ברק

בס"ד,
י"ח מנחם אב תשע"ז לפ"ק

הוצא לפנינו תרנגולים הנקראים בראקל ומצד הדין אין אני רואים בהם שום שינוי המצריך מסורה, אולם מכל מקום כדי להסיר כל

צל ספק קיבלנו העדויות הנ"ל

הריני לאשר שראיתי את העופות הנקראים בשם בראקל, ונשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א אם הם דומים לעופות ששוחטו בעבר ברומניה וכן בא"י בשנים עברו בשוק הכרמל, ועינתי שהם עופות טבעיים ששוחטו פעם היו ברומניה וכן בא"י.

וע"ז באתי עה"ח
דוב דסקל שו"ב

י"ח מנחם אב תשע"ז לפ"ק

אני הח"מ הרב רפאל עשור שו"ב במדיוקו ובא"י למעלה מיובל שבים וזכיתי לשוחט עבור הצדיק הבנא סאלי זצ"ל ועוד צדיקים, נשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א. בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות, הנקראים ביאקל, האם הם דומים לעופות ששוחטו בעבר או שיש בהם איזה שינוי. ועינתי, שהם ממש כדוגמת העופות ששוחטו במדיוקו וכן העופות הטבעיים ששוחטנו בעבר בא"י.

וע"ז באתי עה"ח

ע"ה רפאל עשור שו"ב ס"ט

אני הח"מ שניאור זלמן טאבאק, שו"ב כחמישים שנה, בתל אביב, ובקהילת סאטמאר בב"ב, נשאלתי ע"י הב"ד של הרב וואונר זצ"ל וע"י הב"ד של הרב קרליץ שליט"א בדבר העופות שע"י חברת מסורת טהרת עופות. הנקראים ביאקל, ונוצותיהם ארוכים, וצבע העוצות הנים דומים ולבנים- שחורים ולבנים- והינים דומים לעופות שנקראים בניבור עופות ערביים, ושחטנו אותם בלי שום פקפוק, וראיתי שוחטים שהיו לפני מלחמת העולם השנייה, וגם שחטו אותם בלי שום פקפוק ושאלה.

באעה"ח יום א"י"ח מנחם אב תשע"ז

שניאור זלמן טאבאק

במותב תלתא הוינא ובאו לפנינו השוחטים הלעיל ה"ח הרב דוב דסקל שו"ב דקהילת וויז'ניץ ושוחט בת"א יותר מיובל שנים וה"ח הרב רפאל עשור שו"ב במדיוקו וגם בתל אביב יותר מיובל שנים והרב שניאור זלמן טאבאק, שו"ב בקהילת סאטמאר בב"ב ושו"ב בתל אביב כחמישים שנה, והעידו בפנינו שהעופות שהביאו לפנינו, הנקראים ביאקל שהובאו ע"י חברת מסורת טהרת עופות, הם עופות טבעיים, שהיו הגילים לשוחטם הן בחו"ל והן בא"י.

וע"ז באתי עה"ח
שריאל רוזנברג
מנחם מנדל לובין

משנה שאול קרליץ

דומים לבלעדי, ולפעמים בלעדי היו לה שערות יותר ארוכות ועכ"פ אלו העופות של [תברת] "מסורת טהרת העופות" נשקרא בראקל היו שוחטים אותם הרבה תמיד ואוכלים אותם בכל ירושלים

מקום התלימת העדים

באו לפני האברכים החשובים ומאוד נגלים הרב... והרב... ובידם מספר עופות ממין תרנגולים שנבעם אדום חום –ישחורו לבן, ונצותיהם קצת אויזנים, ונפשם בשאלתם אם שחטו פעם עופות ממין זה, ותשובתי שפעם שחטו הרבה עופות ממין זה ושחטו אותם בזה אחר זה בלי שום פקפוק ושאלה, ואכלו אותם בלי פקפוק

ע"ז באעה"ח יום ה' א"א מנ"א תשע"ז

שניאור זלמן טבב

י"ח מנ"א תשע"ז
הרבנים הביאו לפני כמה עופות צורתם בכל עינים עוף בלאדי לשעבר "אמאליגע עופות".

צבי קויפמן

א געהייע הינדל א געוויינליכע הינדל דער קול נאומאל א קול פון א תרנגול געווען מיט האר פון אונטערן עס פלעגט זיין אלע סארטן קאלירן אין דעברעצין זיינען געווען די ביידע קאלירן מיט האר פון אונטערן ביים עוף דאס איז דער ריינער אמת

(תרגום: תרנגול רגיל, תרנגול סטנדרטי, הקול קול רגיל של תרנגול, היו פעם עופות עם שיער מאחור, היו כל סוגי הצבעים, בדברייצין היו שני הצבעים הללו בדיוק עם שיער בעורף זוהי האמת הצרופה)

אשר אנשיל ברוך זילבר

גב. לויט וויא איך זעה דע פיס און נעגיל זענען נישט שווארץ (גב. לפי מה שאני רואה הרגילים והצפורנים אינם שחורים)

י"ח מנ"א תשע"ז

הרבנים שליט"א הביאו לפני כמה עופות נבדקתי אותם ולא ראיתי בזה שום חידוש כי כבר ראיתי עופות אלו מזמן במותנה יחודה, והעופות תמיד היו כאלו עופות בצורתם, שהובאו ע"י הערבים "דאס איז דער אמאליגער געשטעל" (זהו המבנה של פעם) ואת זה שחטו במותנה יחודה והעופות תמיד היו רגילים ארוכות כאלו והחזה ה' בעבר גם בעופות הלבנים חסרי בשר עם שפיץ ולא כמו העופות של היום שהם מלאי בשר ועגולים

יהושע מאיר בן ר' דוד לוי ז"ל

העידויות של שאר השוחטים והניקים יתפרסם בקרוז

י"ח מנ"א תשע"ז

בבחינת האישועל זעה איך נישט קיין שינוי זעישט אויס א געוויינליכער עוף, (בבחינת המבנה אינך ראה שום שינוי זה נראה כעוף רגיל)

בעיניי מה שנאמר על השערות שעליך על מקום השחיטה ויש חשש חלדת סכין עשיתי בעופות תפיסה ולא עלה שערות על מקום השחיטה

יחודה הכנה רוזנפלד

באו אלי אברכים ביום ט"ו מנחם אב תשע"ז, והביאו עופות מחברת "מסורת טהרת העופות" הנקרא "בראקל" ואני מכיר אותם בשם "בלעדי" (עייבשער עוף – עוף ערבי) שהיינו שוחטים פעם.

אבל מה שפרסמו בשמי בגליון "הלכה למעשה" היה על מה שהראו לי בתמונה הרב ברנדסדורפר שליט"א והוא היה בשינוי גדול והוא היה דבר אחר לגמרי ואינו דומה כלל לעופות שראיתי ע"י האברכים מ"חברת מסורת טהרת העופות" שאני מכיר אותם כ"בלעדי" שהיינו שוחטים פעם

דוב פרידמן

י"ח מנחם אב תשע"ז

הביאו לפני עופות מחברת "מסורת טהרת עופות" הנקרא בראקל ואני מכיר אותם בשם "בלעדי"

ואותם העופות היינו רגילים לשוחטם הרבה תמיד ובמקום השחיטה ראיתי כאלו העופות שהביאו לפני שכמעט אין שערות

אבל התמונות של העופות שהראו לי הרב ברנדסדורפר היו נראים אחרת לגמרי ואין אלו אותם העופות בכלל

ואלו העופות היינו שוחטים ואוכלים אותם תמיד בכל ירושלים.

ומה שפרסמו בשמי בגליון הלכה למעשה שמעלים לא שחטו עוף כזה הנקרא "בראקל" אינו נכון כי ה"בראקל" היא ה"בלעדי" אבל התמונות שהראו לי היה עם צוואר ארוך מלא שערות ועוף משונה

אבל אלו העופות היו שוחטים אותם ואוכלים אותם תמיד בירושלים ושחטתי אותם לאלפים

שמישון שפיצר

גב. אני שחטתי הרבה בשוק מותנה יחודה ושם היו מביאים הרבה הרבה בלעדי מהמושבים ואני רגיל איתם שהיו לום הרבה שערות על העורף אבל אלו ששחטו במשחטות לא כ"כ רגילים ואינם יודעים כ"כ

שמישון שפיצר

אוד לוי"ט מנחם אב תשע"ז

אנו התחנמים מטה הבאנו עופות הנקרא "בראקל" לפני השוחט ותיקו הרי יוסף חיים קויפמן שליט"א ואחרי שראה אותם והתבונן בהם תיאר לפניי איך שהוא ה"בלעדי" שהיו שוחטים הרבה תמיד בבית השחיטה במוחה יחודה וגם השערות שעל העורף שהם בעצם נקראים נוצות וגם צורת הרגלים וצבעים